

***Plany zawodowe i oczekiwania uczniów
ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych
z terenu powiatu nyskiego***

Powiatowy Urząd Pracy w Nysie

Badanie zrealizowane przez:

INDEKS Ośrodek Badań Społecznych

www.indeks-badania.pl

ul. Kozia 16, 61-835 Poznań

tel. (61) 8 55 15 75, 502 625 176

biuro@indeks-badania.pl

Poznań, kwiecień 2014

Spis treści:

Wprowadzenie.....	3
Metodologia badań realizowanych wśród uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych powiatu nyskiego.....	6
Charakterystyka lokalnego rynku pracy.....	8
System edukacji ponadgimnazjalnej w powiecie nyskim.....	9
Szkolnictwo na poziomie ponadgimnazjalnym w podregionie nyskim.....	12
Charakterystyka badanej próby.....	14
Stopień zadowolenia z wyboru szkoły.....	18
Determinanty wyboru nauki w szkole ponadgimnazjalnej.....	19
Edukacja w szkole a przygotowanie do podjęcia zatrudnienia.....	22
Uczestnictwo w zajęciach praktycznych i praktykach zawodowych organizowanych przez szkołę	23
Plany po zakończeniu edukacji.....	24
Plany związane z kontynuowaniem edukacji.....	25
Plany zawodowe uczniów niezamierzających kontynuować edukacji.....	29
Praca zarobkowa – doświadczenie uczniów szkół ponadgimnazjalnych.....	32
Plany emigracyjne uczniów szkół ponadgimnazjalnych z powiatu nyskiego.....	33
Plany zawodowe – ocena sytuacji na rynku pracy.....	35
Ocena szans na zatrudnienie.....	38
Oczekiwana forma zatrudnienia.....	40
Branża, w której chcieliby pracować uczniowie szkół ponadgimnazjalnych.....	40
Oczekiwane wynagrodzenie.....	42
Ocena kwalifikacji i umiejętności związanych z poszukiwaniem pracy i zatrudnieniem.....	43
Korzystanie z doradztwa zawodowego.....	45
Uczestnictwo w dodatkowych, nieobowiązkowych formach nabywania wiedzy i umiejętności.....	46
Zainteresowanie uczestnictwem w programach umożliwiających nabycie doświadczenia zawodowego.....	47
Wiedza dotycząca aktywnego poszukiwania pracy.....	48
Przygotowanie do prowadzenia działalności gospodarczej.....	49
Działania oczekiwane przez uczniów.....	49
Podsumowanie i wnioski.....	51
Spis wykresów.....	58
Spis tabel.....	60

Wprowadzenie

Jednym z poważniejszych problemów współczesnego rynku pracy i wyzwaniem dla instytucji rynku pracy jest trudna sytuacja zawodowa osób młodych, a w szczególności absolwentów kończących edukację. Według dostępnych danych wynika, że stopa bezrobocia wśród młodych osób w Polsce jest średnio trzy razy wyższa niż dla ogółu ludności w wieku produkcyjnym. Taka sytuacja występuje nie tylko w powiecie nyskim, czy w województwie opolskim, ale także w skali całego kraju a nawet Europy. Zasadniczym problemem jest niestety fakt, iż w Polsce absolwenci poszukują pracy średnio przez dwa lata natomiast w krajach starej Unii Europejskiej zaledwie trzy miesiące. Te dysproporcje ukazują skalę problemu dotyczącego trudności w efektywnym poszukiwaniu zatrudnienia. Znaczne trudności w podjęciu pracy mają przede wszystkim absolwenci szkół ponadgimnazjalnych, którzy po ukończeniu szkoły zamierzają podjąć pracę zarobkową. Trudności w wejściu na rynek pracy związane są z ograniczonym dostępem do rynku pracy determinowanym brakiem doświadczenia zawodowego wśród młodych absolwentów kończących edukację w szkole ponadgimnazjalnej. W związku z powyższym bezrobotni absolwenci szkół ponadgimnazjalnych od lat stanowią grupę dużego ryzyka i znajdują się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Dodatkowo struktura bezrobocia, także w powiecie nyskim, jest niekorzystna z punktu widzenia aktywizacji zawodowej młodych osób, które nie ukończyły 25 lat. Według danych PUP w Nysie na koniec lutego 2014 roku liczba osób bezrobotnych w wieku do 25 lat wynosiła 1 627, co stanowiło 16,2% ogółu zarejestrowanych osób bezrobotnych w PUP w Nysie. W przypadku gmin powiatu nyskiego warto zauważyć, iż bezrobocie wśród osób w wieku do 25 lat jest najwyższe wśród mieszkańców takich gmin jak: Korfantów – 22,3%, Kamiennik – 19,9% oraz Otmuchów – 19,2%. Nieco niższy odsetek osób bezrobotnych w wieku do 25 lat odnotowano w takich gminach jak: Pakosławice – 18,2%, Skoroszyce – 17,9%, Głuchołazy – 17,2% oraz Paczków – 16,6%. Najniższy poziom bezrobocia wśród analizowanej grupy wiekowej odnotowano wśród mieszkańców takich gmin jak Łambinowice – 15,8% oraz w mieście i gminie Nysa – 13,2%. W tym miejscu należy wspomnieć, że bezrobocie wśród osób do 25 roku życia w powiecie nyskim jest niższe niż w całym województwie opolskim, gdzie wynosi 17,2% i jest jedno z niższych wśród wszystkich powiatów województwa opolskiego. Wśród osób bezrobotnych w wieku do 25 lat znajduje się wiele osób, które dopiero wstępują na rynek pracy i nie posiadają wystarczającego doświadczenia lub kwalifikacji do podjęcia konkretnego zajęcia. Z tych powodów takie osoby mają problemy ze znalezieniem odpowiedniego zatrudnienia.

Przedstawione powyżej informacje oraz dane statystyczne jednoznacznie wskazują, że bezrobocie wśród młodych osób, które kończą edukację jest istotnym problemem występującym globalnie w skali makro na rynku pracy, ale także na rynku pracy w powiecie nyskim. Z drugiej strony należy zauważyć, iż coraz więcej młodych osób szkoli się i kształci, dlatego konieczna wydaje się jeszcze lepsza koordynacja kształcenia z potrzebami lokalnego rynku pracy. Podejmowane działania służące dopasowaniu systemu edukacji do zapotrzebowania na określone kwalifikacje powinny opierać się na danych, które pochodzą nie tylko od pracodawców, ale i od pracobiorców, szczególnie tych, którzy kończą edukację. W związku z powyższym niezbędne wydaje się dogłębne zdiagnozowanie priorytetów, planów i aspiracji uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych. Prezentowane opracowanie umożliwi poznanie oczekiwań młodzieży kształcącej się w szkołach ponadgimnazjalnych na terenie powiatu nyskiego. Wiedza płynąca z badań powinna pozwolić na zaplanowanie możliwych i właściwych działań, w taki sposób, by w odpowiednim momencie pomóc młodym osobom, które nie przewidują dalszej edukacji w odnalezieniu się na rynku pracy. Przedstawione dane i informacje powinny służyć wspomaganie procesów decyzyjnych administracji lokalnej, placówek edukacyjnych oraz instytucji rynku pracy w zakresie wsparcia systemu edukacji, tak, by był on skutecznym narzędziem wzrostu zatrudnienia w regionie. Wyniki powinny również przyczynić się do promocji możliwości zatrudnienia osób, które ukończyły szkołę ponadgimnazjalną i zamierzają wkroczyć na rynek pracy oraz stworzenia propozycji określonych działań i rekomendacji ukierunkowanych na aktywizację zawodową bezrobotnych absolwentów.

Niniejsze opracowanie prezentuje wyniki badań, które zostały zrealizowane przez Ośrodek Badań Społecznych i Marketingowych INDEKS z Poznania wśród grupy 500 uczniów ostatnich klas uczęszczających do szkół ponadgimnazjalnych zlokalizowanych na terenie powiatu nyskiego. W raporcie przedstawiono najważniejsze informacje oraz zasadnicze wnioski dotyczące planów, oczekiwań, potrzeb, aspiracji zawodowo - edukacyjnych oraz stosunku do przyszłej pracy zawodowej i zawodowych perspektyw uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych.

Badanie zostało przeprowadzone na zlecenie Powiatowego Urzędu Pracy w Nysie w okresie od 05.03.2014 roku do 19.03.2014 roku. W prezentowanym opracowaniu wykorzystano dane pochodzące z:

- ✓ analizy dostępnych danych statystycznych, będących w dyspozycji Głównego Urzędu Statystycznego oraz Wydziału Edukacji i Kultury Starostwa Powiatowego w Nysie,
- ✓ badań ankietowych ilościowych przeprowadzonych techniką wywiadów audytoryjnych wśród grupy 500 uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego.

Nadrzędnym celem projektu badawczego było szczegółowe poznanie planów, a także aspiracji – zarówno edukacyjnych jak i zawodowych – uczniów ostatnich klas ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego oraz stopnia ich przygotowania do wejścia na rynek pracy.

Cele szczegółowe badania to między innymi: ocena szkoły, determinanty wyboru szkoły, plany edukacyjne i zawodowe uczniów, doświadczenia zawodowe, plany i preferencje dotyczące przyszłej pracy zarobkowej, subiektywna ocena przygotowania do poszukiwania pracy, sposoby poszukiwania pracy, oczekiwania finansowe, poziom kwalifikacji zawodowych, ocena szkoły jako placówki przygotowującej do podjęcia działalności gospodarczej oraz oczekiwania uczniów wobec przedstawicieli administracji publicznej w zakresie realizacji planów zawodowych.

Metodologia badań realizowanych wśród uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych powiatu nyskiego

Według ustalonej z PUP w Nysie koncepcji metodologicznej, badanie przeprowadzone wśród uczniów miało charakter ilościowy i zostało zrealizowane techniką ankiety audytoryjnej – jest to najefektywniejsza technika w przypadku badań uczniów, która umożliwia jednoczesne przebadanie większej grupy respondentów. Narzędziem badawczym zastosowanym w badaniu był kwestionariusz ankiety audytoryjnej zapewniający wysoki stopień standaryzacji danych. Kwestionariusz ankiety składał się z pytań zamkniętych, pytań z możliwością wielokrotnego wyboru, z kafeterią odpowiedzi oraz pytań otwartych umożliwiających swobodną wypowiedź respondenta. Kwestionariusz ankiety zbudowany został w oparciu o bloki tematyczne odpowiadające przedstawionym wcześniej szczegółowym celom badania. Ankiety wypełniane były przez uczniów osobiście podczas jednej z lekcji pod nadzorem przeszkolonego ankietera, który nadzorował proces zbierania ankiet oraz wyjaśniał wszelkie wątpliwości respondentom.

Zgodnie z oczekiwaniami Zleceniodawcy – Powiatowego Urzędu Pracy w Nysie badanie przeprowadzono na próbie badawczej wynoszącej 500 uczniów. Na potrzeby badania określony został kwotowo – celowy dobór próby, w którym kwoty wyznaczone zostały poprzez: rodzaj szkoły ponadgimnazjalnej oraz płeć uczniów. Badaniem ankietowym zostali objęci uczniowie ostatnich klas wszystkich szkół ponadgimnazjalnych na obszarze powiatu nyskiego (9 szkół). Dane uzyskane w trakcie realizacji badań poddane zostały wielostopniowej analizie. W opracowaniu zaprezentowano wyniki badań pod kątem ogólnych tendencji i średnich występujących w całej badanej zbiorowości. Opisane zostały także podgrupy badanych o największym i najmniejszym procencie odpowiedzi na dane pytanie.

Próba badawcza

Populację generalną do wyboru próby badawczej stanowili uczniowie ostatnich klas 7 zespołów szkół ponadgimnazjalnych oraz 2 liceów ogólnokształcących, mieszczących się na terenie powiatu nyskiego:

- ✓ Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Nysie
- ✓ Zespół Szkół Ekonomicznych w Nysie
- ✓ Zespół Szkół i Placówek Oświatowych w Nysie
- ✓ Zespół Szkół Technicznych w Nysie
- ✓ Zespół Szkół w Głuchołazach

- ✓ Zespół Szkół w Paczkowie
- ✓ Zespół Szkół w Otmuchowie
- ✓ Zespół Szkół Ogólnokształcących w Nysie
- ✓ Diecezjalne Liceum Humanistyczne w Nysie

W powiecie nyskim funkcjonuje jeszcze Zespół Szkół i Placówek Artystycznych w Nysie, jednak ze względu na brak ostatnich klas szkoły nie uwzględniono w doborze próby badawczej.

W badaniach ankietowych uczestniczyło łącznie 500 uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego. Na podstawie danych statystycznych przekazanych przez Wydział Edukacji i Kultury Starostwa Powiatowego w Nysie oraz Diecezję Opolską opracowano reprezentatywny dobór próby badawczej, w której kwoty wyznaczone zostały poprzez rodzaj szkoły oraz płeć uczniów.

Tabela 1. Dobór próby N=500.

Typ szkoły	Ogółem	% ogółem	Kobiety	Mężczyźni
Licea ogólnokształcące	245	49,0%	150	95
Zasadnicze Szkoły Zawodowe	95	19,0%	22	73
Technika	160	32,0%	75	85
Suma	500	100,0%	247	253

Zebranie materiału empirycznego poprzedził pilotaż badania mający na celu weryfikację poprawności narzędzi badawczych.

Wyniki badań porównano również z wynikami opracowania *Plany zawodowe i oczekiwania uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego* przeprowadzonego w 2013 roku.

Charakterystyka lokalnego rynku pracy

Lokalny rynek pracy w powiecie nyskim charakteryzuje się niestety wysokim poziomem bezrobocia. Zgodnie z danymi pochodzącymi z Powiatowego Urzędu Pracy w Nysie, na dzień 28 lutego 2014 w powiecie nyskim było zarejestrowanych 10 071 osób bezrobotnych. Stopa bezrobocia w lutym 2014 roku w powiecie nyskim wyniosła aż 22,2% i była wyższa o 8,3% od średniej krajowej i o 7,3% wyższa niż w województwie opolskim. Stopa bezrobocia w powiecie nyskim od wielu lat utrzymuje się na bardzo wysokim poziomie, jednym z najwyższych w całym województwie opolskim. Wysoka stopa bezrobocia w powiecie nyskim w porównaniu do sytuacji na ościennych rynkach pracy wskazuje na występowanie znacznych problemów w zakresie popytu na pracę. Przedsiębiorstwa funkcjonujące na lokalnym rynku pracy nie generują takiej liczby nowych miejsc pracy, aby w sposób istotny wpływać na zmniejszenie liczby osób bezrobotnych w powiecie nyskim. W powiecie nyskim zauważalna jest nieznaczna maskulinizacja bezrobocia. Wśród ogółu osób bezrobotnych, bezrobotni mężczyźni stanowili na koniec lutego 2014 roku 53,8% ogółu zarejestrowanych osób bezrobotnych. Według danych z dnia 28 lutego 2014 roku w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych:

- 16,2% - to bezrobotni do 25 roku życia
- 51,0% - to długotrwale bezrobotni
- 28,4% - to bezrobotni powyżej 50 roku życia
- 39,3% - to bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych
- 19,0% - to bezrobotni bez doświadczenia zawodowego
- 61,4% - to bezrobotni bez wykształcenia średniego
- 5,4% - to bezrobotni niepełnosprawni.
- 48,5% - to bezrobotni zamieszkali na wsi.

Bezrobocie w powiecie jest zróżnicowane terytorialnie z uwzględnieniem liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych zamieszkałych na terenie danej gminy powiatu nyskiego. Na koniec lutego 2014 roku każdą z gmin: Nysa, Głucholazy, Otmuchów i Paczków zamieszkiwało ponad 1 000 osób bezrobotnych.

System edukacji ponadgimnazjalnej w powiecie nyskim

Na terenie powiatu nyskiego w 2014 roku funkcjonują następujące jednostki kształcenia ponadgimnazjalnego:

- ✓ Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Nysie
- ✓ Zespół Szkół Ekonomicznych w Nysie
- ✓ Zespół Szkół i Placówek Oświatowych w Nysie
- ✓ Zespół Szkół Technicznych w Nysie
- ✓ Zespół Szkół w Głuchołazach
- ✓ Zespół Szkół w Paczkowie
- ✓ Zespół Szkół w Otmuchowie
- ✓ Zespół Szkół Ogólnokształcących w Nysie
- ✓ Diecezjalne Liceum Humanistyczne w Nysie
- ✓ Zespół Szkół i Placówek Artystycznych w Nysie

Poniżej przedstawiona została liczba uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych w powiecie nyskim w roku szkolnym 2012/2013

Tabela 2. Liczba uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych w powiecie nyskim w roku szkolnym 2012/2013 (źródło: opracowanie własne)

Nazwa szkoły	Liczba uczniów
Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Nysie	
Technikum	63
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	56
Zespół Szkół Ekonomicznych w Nysie	
Technikum	95
Zespół Szkół i Placówek Oświatowych w Nysie	
Liceum Ogólnokształcące	176
Technikum	105
Zespół Szkół Technicznych w Nysie	
Technikum	45
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	67
Zespół Szkół w Głuchołazach	
Technikum	19
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	19
Zespół Szkół w Paczkowie	
Liceum Ogólnokształcące	46
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	27

Zespół Szkół w Otmuchowie	
Liceum Ogólnokształcące	28
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	27
Technikum	0
Zespół Szkół Ogólnokształcących w Nysie	
Liceum Ogólnokształcące	223
Zespół Szkół i Placówek Artystycznych w Nysie	
Liceum Ogólnokształcące	0
Diecezjalne Liceum Humanistyczne w Nysie	
Liceum Ogólnokształcące	40

Starostwo Powiatowe w Nysie prowadzi następujące szkoły ponadgimnazjalne:

- ✓ Technika – 5 placówek,
- ✓ Zasadnicze Szkoły Zawodowe – ze specjalnymi - 7 placówek,
- ✓ Licea Ogólnokształcące, w tym licea dla dorosłych 8 placówek,
- ✓ Szkoły Policealne dla dorosłych i młodzieży – 3 placówki.

Największa jednostka w powiecie nyskim to Zespół Szkół i Placówek Oświatowych w Nysie. W roku 2012/2013 Zespół liczył 1 228 uczniów i słuchaczy.

Na 1105 absolwentów w szkołach prowadzonych przez Powiat Nyski do egzaminu maturalnego przystąpiło 913 osób. Świadectwa maturalne otrzymało 738 osób.

- ✓ Według danych dotyczących liczby absolwentów szkół ponadgimnazjalnych prowadzonych przez Starostwo Powiatowe w Nysie z roku szkolnego 2012/2013 wynika, że licea ogólnokształcące ukończyło 479 osób, technika – 411 osób natomiast zasadnicze szkoły zawodowe – 261 osób.

Poniżej przedstawiono liczbę uczniów kończących naukę w zawodzie w roku szkolnym 2012/2013. Dane te pochodzą z Systemu Informacji Oświatowej.

Tabela 3. Liczba uczniów kończących naukę w zawodzie. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych SIO)

Kierunek kształcenia	Nazwa szkoły	Liczba uczniów kończących naukę w zawodzie
TECHNIK BUDOWNICTWA	ZST W NYSIE	41
TECHNIK ARCHITEKTURY KRAJOBRAZU	ZST W NYSIE	38
TECHNIK INFORMATYK	ZS W GŁUCHOŁAZACH	23
	ZSiPO W NYSIE	24
TECHNIK ROLNIK	ZSiPO W NYSIE	30
TECHNIK TECHNOLOGII ŻYWNOŚCI	ZSiPO W NYSIE	10
TECHNIK FARMACEUTYCZNY	ZSiPO W NYSIE	19
TECHNIK WETERYNARII	ZSiPO W NYSIE	44
TECHNIK EKONOMISTA	ZSE W NYSIE	46
TECHNIK HANDLOWIEC	ZSE W NYSIE	8
TECHNIK HOTELARSTWA	ZSE W NYSIE	47
TECHNIK LOGISTYK	ZSE W NYSIE	9
TECHNIK ADMINISTRACJI	ZSE W NYSIE	12
TECHNIK OBSŁUGI TURYSTYCZNEJ	ZSE W NYSIE	18
TECHNIK ŻYWIENIA I GOSPODARSTWA DOMOWEGO	ZSiPO W NYSIE	34
TECHNIK MECHANIK	CKZiU W NYSIE	24
TECHNIK ELEKTRYK	CKZiU W NYSIE	23
TECHNIK MECHATRONIK	CKZiU W NYSIE	22
TECHNIK POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH	CKZiU W NYSIE	30
KUCHARZ MAŁEJ GASTRONOMII	ZS W GŁUCHOŁAZACH	7
	ZST W NYSIE	25
SPRZEDAWCA	ZS W GŁUCHOŁAZACH	12
	ZST W NYSIE	30
	ZS W PACZKOWIE	18
MURARZ	ZS W GŁUCHOŁAZACH	3
	ZS W PACZKOWIE	11
MONTER INSTALACJI I URZĄDZEŃ SANITARNYCH	ZST W NYSIE	5
ŚLUSARZ	ZS W NYSIE przy MOW	1
	ZST W NYSIE	2
DEKARZ	ZST W NYSIE	2
BLACHARZ SAMOCHODOWY	ZST W NYSIE	5
MECHANIK POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH	ZST W NYSIE	15
	CKZiU W NYSIE	23
	ZS W PACZKOWIE	3
ELEKTROMECHANIK POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH	CKZiU W NYSIE	24
ELEKTRYK	ZS W GŁUCHOŁAZACH	5
BETONIARZ-ZBROJARZ	ZS W GŁUCHOŁAZACH	1
CUKIERNIK	ZST W NYSIE	7
	ZS W PACZKOWIE	1
STOLARZ	ZS W NYSIE przy MOW	12

Szkolnictwo na poziomie ponadgimnazjalnym w podregionie nyskim

Powiat nyski z punktu widzenia struktury i możliwości kształcenia jest wyraźnie zróżnicowany. W powiecie dostrzegane są istotne różnice zarówno w poziomie skolaryzacji, czy też liczbie uczniów kończących edukację w poszczególnych typach szkół ponadgimnazjalnych. Według danych na poziomie edukacji ponadgimnazjalnej widoczna jest koncentracja uczniów w szkołach ogólnokształcących oraz w szkołach zawodowych i ogólnozawodowych, czyli tych szkołach, które kończą się egzaminem maturalnym. W celu szczegółowej analizy szkolnictwa na poziomie ponadgimnazjalnym posłużono się wskaźnikiem skolaryzacji netto – jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej, jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania. Należy zwrócić uwagę na kilka interesujących kwestii.

- Współczynnik skolaryzacji netto dla zasadniczych szkół zawodowych w podregionie nyskim, jest wyższy niż w skali całego kraju i pozostaje na zbliżonym poziomie do wskaźników wojewódzkich.
- Współczynnik skolaryzacji netto dla liceów ogólnokształcących dla podregionu nyskiego pozostaje na takim samym poziomie jak w województwie opolskim i jest wyraźnie niższy niż w skali kraju.
- Współczynnik skolaryzacji netto dla szkół zawodowych i ogólnozawodowych w podregionie nyskim jest podobny do wskaźników ogólnopolskich i nieznacznie niższy niż w województwie opolskim.
- Współczynnik skolaryzacji netto dla szkół policealnych jest wyraźnie niższy dla podregionu nyskiego.

Tabela 4. Współczynnik skolaryzacji netto w Polsce, województwie opolskim oraz podregionie nyskim. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)

WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI NETTO			
Typ szkoły	POLSKA	OPOLSKIE	Podregion nyski
zasadnicze szkoły zawodowe (wiek 16-18 lat)	13,21	16,48	15,59
licea ogólnokształcące (wiek 16-18 lat)	44,41	36,54	36,03
szkoły zawodowe i ogólnozawodowe (wiek 16-18 lat)	31,00	32,68	29,74
szkoły policealne (wiek 19-21 lat)	7,49	5,48	3,42

Na przestrzeni ostatnich kilku lat nastąpiły wyraźne zmiany w strukturze kształcenia na poziomie szkolnictwa ponadgimnazjalnego w powiecie nyskim. W okresie ostatnich kilku lat obserwowany był wzrost wartości współczynnika skolaryzacji netto w przypadku szkół zasadniczych zawodowych, choć w ostatnim roku współczynnik ten nieznacznie zmniejszył się. Tendencja spadkowa dotyczy głównie szkół średnich zawodowych. Najmniejsze różnice występują w przypadku kształcenia w liceach ogólnokształcących.

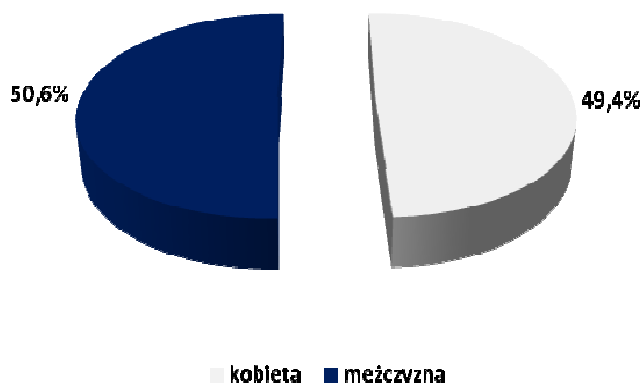
Tabela 5. Współczynnik skolaryzacji netto w podregionie nyskim w latach 2007 - 2012. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)

WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI NETTO						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
zasadnicze szkoły zawodowe (wiek 16-18 lat)	14,39	15,70	16,17	16,09	16,05	15,59
licea ogólnokształcące (wiek 16-18 lat)	36,10	35,94	35,35	36,47	36,34	36,03
szkoły zawodowe i ogólnozawodowe (wiek 16-18 lat)	32,97	31,78	31,70	30,31	29,41	29,74
szkoły policealne (wiek 19-21 lat)	6,36	7,12	5,13	4,12	3,62	3,42

Charakterystyka badanej próby

Dobór próby uczestników badania opierał się na kryterium płci, dlatego udział osób uczestniczących w badaniu z punktu widzenia płci w przybliżeniu odzwierciedla tendencję w strukturze uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego. Zgodnie z danymi kobiety stanowiły 50,6% ogółu badanych, a mężczyźni 49,4%.

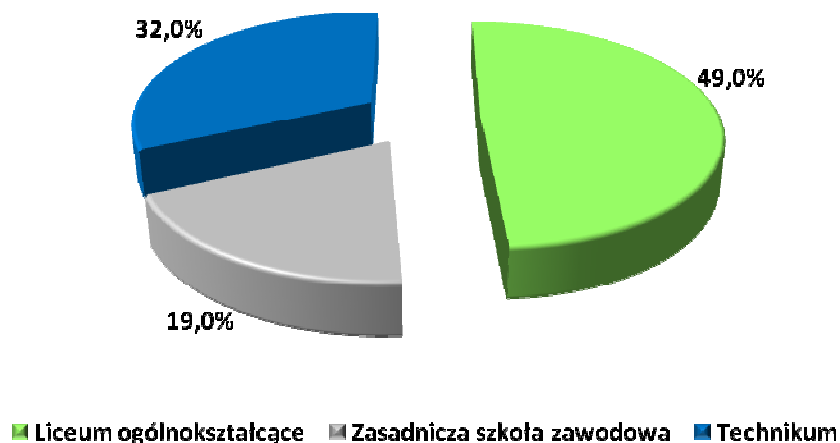
Rysunek 1. Struktura badanej próby – płeć respondentów. (N=500, w %)

Typ szkoły, do której uczęszczają respondenci

Rodzaj szkoły ponadgimnazjalnej, do której uczęszczają uczniowie ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego jest odzwierciedleniem struktury kształcenia ponadgimnazjalnego w powiecie. Według przedstawionych danych blisko połowę badanych stanowili uczniowie liceów ogólnokształcących – 49,0%, co trzeci ankietowany to uczeń technikum – 32,0%, natomiast odsetek uczniów zasadniczych szkół zawodowych wynosił 19,0%.

Rysunek 2. Struktura badanej próby – rodzaj szkoły. (N=500, w %)

W poniższej tabeli przedstawiono dobór próby zastosowany podczas badania uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych w powiecie nyskim z punktu widzenia profilu szkoły ponadgimnazjalnej oraz płci uczniów. Zgodnie z przedstawionymi danymi kobiety wyraźnie dominowały wśród uczniów liceów ogólnokształcących – 61,2%. W pozostałych typach szkół wyraźnie przeważali mężczyźni. W zasadniczych szkołach zawodowych odsetek ankietowanych mężczyzn wynosił 76,8%, natomiast w technikach 53,1%.

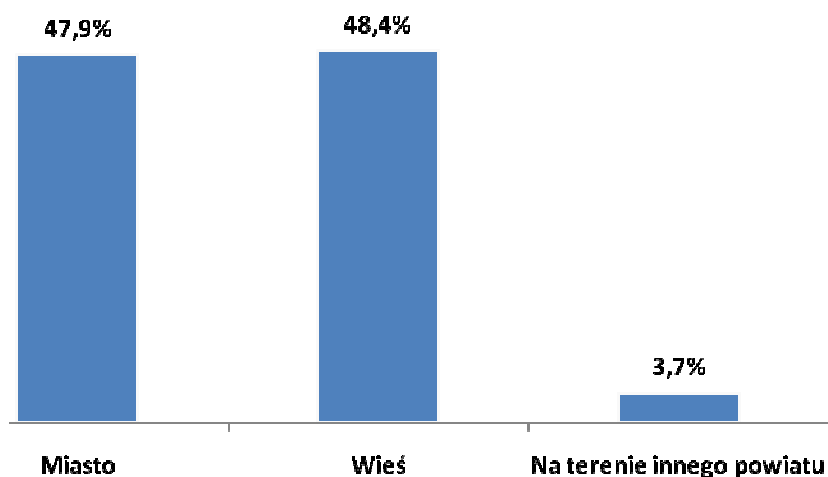
Tabela 6. Struktura badanej próby – rodzaj szkoły i płeć

Typ szkoły	Ogółem	%		%	
		ogółem	Kobiety	Kobiety	Mężczyźni
Licea ogólnokształcące	245	49,0%	150	61,2%	95
Zasadnicze Szkoły Zawodowe	95	19,0%	22	23,2%	73
Technika	160	32,0%	75	46,9%	85
Suma	500	100,0%	247	100,0%	253

Miejsce zamieszkania respondentów

W badaniach ankietowych brało udział łącznie 47,9% uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych mieszkających na obszarze miejskim w obrębie powiatu nyskiego. Odsetek uczniów zamieszkujących obszary wiejskie stanowił natomiast łącznie 48,4% wszystkich uczestników badania. Udział ankietowanych, którzy mieszkają poza powiatem nyskim wynosił 3,7% ogółu badanych osób.

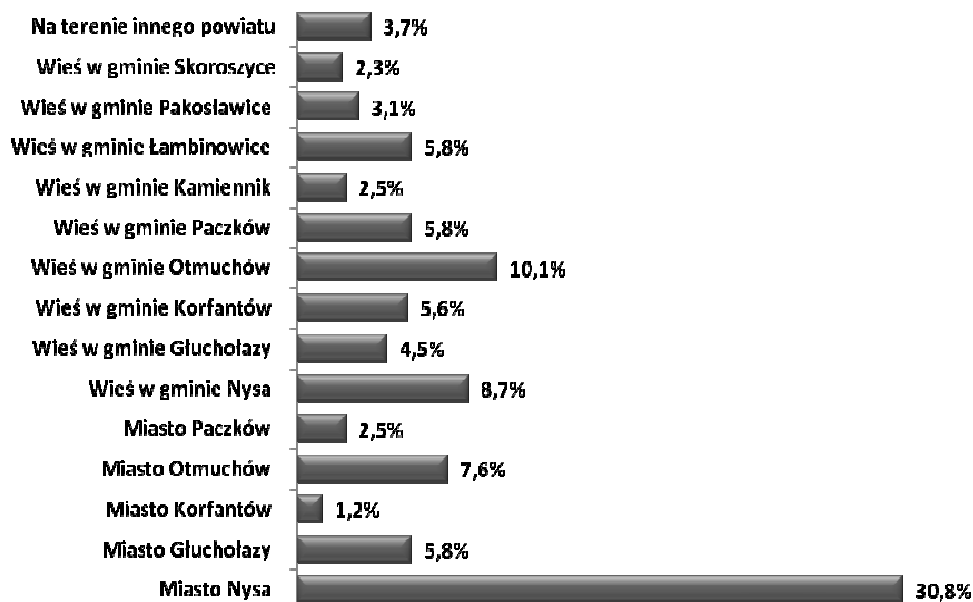
Rysunek 3. Struktura badanej próby – miejsce zamieszkania respondentów (obszar miejski, wiejski) (N=500, w %)

Poniżej zaprezentowano udział uczestników badania ze względu na dokładne miejsce zamieszkania z uwzględnieniem poszczególnych miast i gmin powiatu nyskiego. Zdecydowanie największy odsetek ankietowanych stanowili mieszkańcy miasta Nysa – 30,8%

ogółu badanych uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych. Uczniowie mieszkający w gminie Otmuchów to 10,1% ogółu uczestników badania, natomiast uczniowie mieszkający w gminie Nysa stanowili 8,7% wszystkich respondentów.

Rysunek 4. Struktura badanej próby – miejsce zamieszkania respondentów. (N=500, w %)

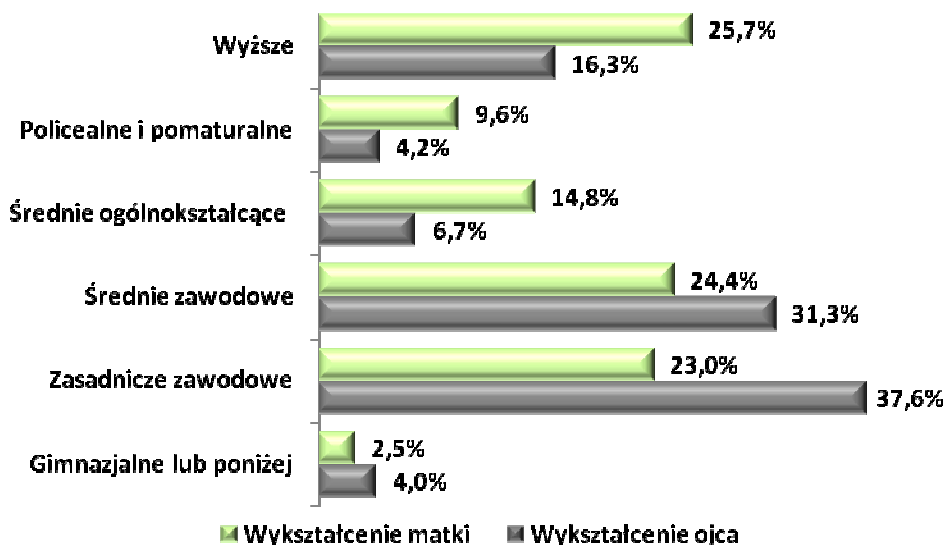

Wykształcenie rodziców

Uczniowie uczestniczący w badaniu wskazywali także poziom wykształcenia swoich rodziców. Pytania dotyczące wykształcenia rodziców zostały zadane w celu poszukiwania zależności pomiędzy wykształceniem rodziców, a wyborem ścieżki edukacyjnej dzieci - poziomem wykształcenia rodziców badanych uczniów, a uzyskanym wykształceniem przez dzieci. Na poniższym wykresie przedstawione zostało wykształcenie rodziców/rodzica – respondentów biorących udział w badaniu. Według danych największy odsetek ojców, posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe – 37,6%, natomiast 31,3% wykształcenie średnie zawodowe. Znaczny odsetek ojców ankietowanych uczniów – 16,3% legitymuje się wykształceniem wyższym. Wykształcenie średnie ogólnokształcące posiada 6,7% ojców ankietowanych uczniów, natomiast policealne lub pomaturalne – 4,2%. Najmniejszy odsetek – 4,0% ojców uczniów biorących udział w badaniu uzyskał wykształcenie gimnazjalne lub poniżej. Deklarowany poziom wykształcenia matek uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych jest wyższy niż poziom wykształcenia ojców. Największy odsetek matek posiada wykształcenie wyższe 25,7% oraz średnie zawodowe – 24,4%. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 23,0% matek ankietowanych osób, średnim ogólnokształcącym 14,8%, natomiast policealnym lub pomaturalnym 9,6%. Najniższy

poziom wykształcenia – gimnazjalne lub poniżej posiada 2,5% matek uczniów, którzy udzielili odpowiedzi na to pytanie.

Rysunek 5. Struktura respondentów – ze względu na poziom wykształcenia rodziców. (N=500, w %)

Poniżej przedstawiona została korelacja pomiędzy wykształceniem rodziców/rodzica a typem szkoły ponadgimnazjalnej, do której uczęszczają respondenci. Przedstawione dane należy traktować jako wskaźnik występowania swoistego rodzaju mechanizmu dziedziczenia statusu. Większość badanych uczniów zdobywa wykształcenie na zbliżonym poziomie co ich rodzice i zapewne w najbliższym czasie będzie aspirowała do zdobycia jeszcze wyższego poziomu wykształcenia.

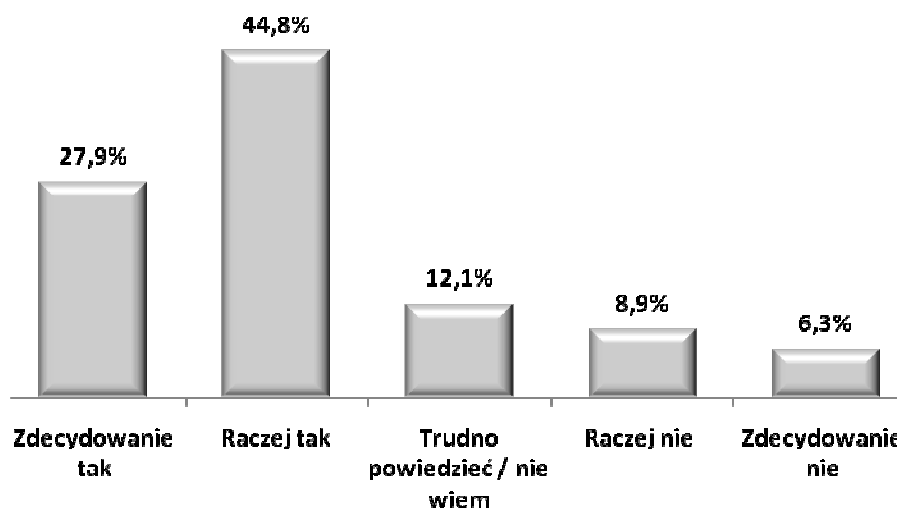
Tabela 7. Wykształcenie rodziców z uwzględnieniem typów szkół, do których uczęszczają respondenci.

Wykształcenie	Liceum ogólnokształcące		Zasadnicza szkoła zawodowa		Technikum	
	Wykształcenie matki	Wykształcenie ojca	Wykształcenie matki	Wykształcenie ojca	Wykształcenie matki	Wykształcenie ojca
Gimnazjalne lub poniżej	2,0%	3,7%	2,1%	3,2%	2,5%	3,8%
Zasadnicze zawodowe	15,9%	29,0%	26,3%	36,8%	26,9%	43,1%
Średnie zawodowe	20,8%	30,2%	15,8%	26,3%	29,4%	29,4%
Średnie ogólnokształcące	14,7%	6,1%	10,5%	7,4%	13,8%	6,3%
Policealne i pomaturalne	9,8%	4,1%	7,4%	1,1%	9,4%	5,6%
Wyższe	33,1%	23,7%	14,4%	6,3%	18,9%	8,4%

Stopień zadowolenia z wyboru szkoły

Zgodnie z prezentowanymi wynikami badania okazuje się, że zdecydowana większość uczniów szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego jest zadowolonych z wyboru szkoły, do której obecnie uczęszcza. Pozytywne opinie wskazało aż 72,7% badanych uczniów. Na ten odsetek składały się opinie *raczej tak*, którą wymieniło 44,8% badanych oraz *zdecydowanie tak* - 27,9% wszystkich wskazań. Zdecydowana większość uczniów, którzy kończą edukację na tym poziomie podjęło słuszną, w ich opinii decyzję dotyczącą kierunku edukacji. Większość badanych respondentów prawdopodobnie podjęłaby taką samą decyzję dotyczącą wyboru szkoły i ścieżki edukacyjnej. Negatywne opinie oznaczające brak zadowolenia z wybranej szkoły oraz kierunku kształcenia wymieniło łącznie 15,2% badanych, w tym 8,9% badanych wskazało odpowiedź *raczej nie* oraz 6,3% odpowiedź - *zdecydowanie nie*. Odpowiedź *trudno powiedzieć* wymieniło 12,1% uczniów. Warto zauważyć, iż w porównaniu z badaniem przeprowadzonym w 2013 roku odnotowano następujące zmiany w ocenie stopnia zadowolenia z wyboru szkoły ponadgimnazjalnej. W związku ze zmniejszeniem odpowiedzi neutralnych, zwiększył się jednocześnie odsetek osób niezadowolonych z wyboru szkoły – wzrost o 1,4% oraz odsetek osób zadowolonych z wyboru szkoły, wzrost o 0,1%.

Rysunek 6. Czy jest Pani/Pan zadowolona/y z wyboru szkoły, do której Pan/Pani uczęszcza?

Poniżej dokonano porównania stopnia zadowolenia uczniów uczęszczających do różnych typów szkół ponadgimnazjalnych na terenie powiatu nyskiego. W większości typów szkół ponadgimnazjalnych przeważały pozytywne oceny dotyczące wyboru danej szkoły. Najwięcej pozytywnych ocen wystawili swoim szkołom uczniowie techników – 78,1% oraz uczniowie zasadniczych szkół zawodowych – 75,8%. Mniej zadowoleni z wyboru szkoły byli uczniowie liceów ogólnokształcących – 66,5% pozytywnych wskazań. Warto zauważyć,

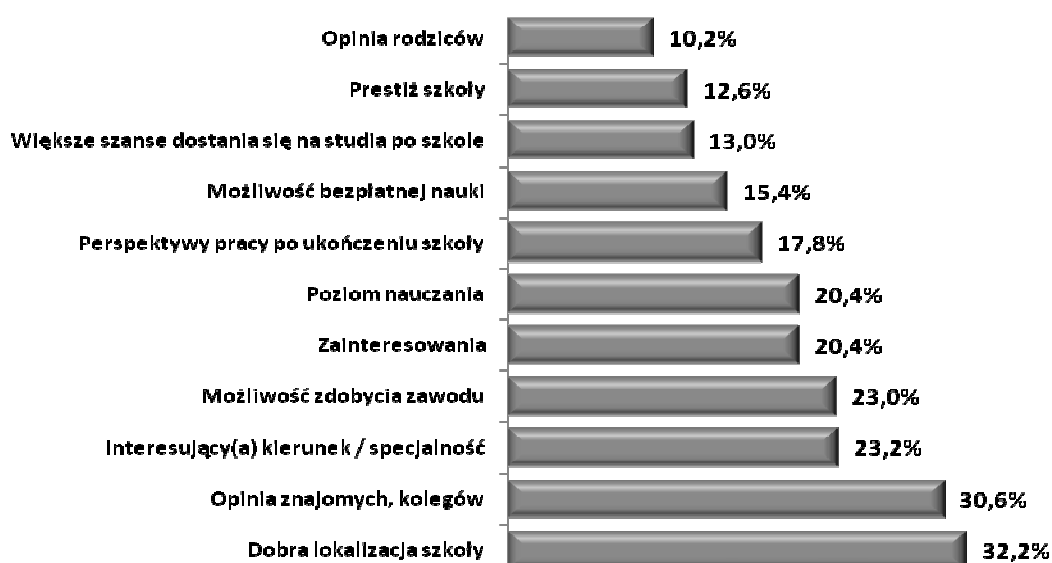
iż w porównaniu do badań przeprowadzonych w roku ubiegłym zdecydowanie wzrosło zadowolenie z wyboru szkoły przyszłych absolwentów techników – wzrost pozytywnych wskazań o 7,9% oraz uczniów uczęszczających do ostanich klas zasadniczych szkół zawodowych – wzrost o 2,3%. W porównaniu do wyników badań przeprowadzonych w 2013 roku o 7,4% zmniejszył się odsetek pozytywnych wskazań uczniów liceów ogólnokształcących. Podobnie jak w roku ubiegłym nieznacznie bardziej zadowoleni z wyboru szkoły są mężczyźni 73,1% niż kobiety, wśród których odsetek pozytywnych wskazań wyniósł 70,8%. W przypadku miejsca zamieszkania okazuje się, że zdecydowanie bardziej zadowoleni z wyboru szkoły ponadgimnazjalnej są uczniowie mieszkający na terenie powiatu nyskiego – 85,6% pozytywnych opinii, niż osoby mieszkające poza obszarem powiatu nyskiego – 72,2% zadowolonych respondentów z decyzji o wyborze szkoły.

Determinanty wyboru nauki w szkole ponadgimnazjalnej

Jak wykazały poprzednie analizy młodzież uczestnicząca w badaniu jest w zdecydowanej większości przeświadczona o właściwym wyborze danej szkoły ponadgimnazjalnej. Istotnym celem badawczym było także wskazanie tych czynników, które determinują wybór określonego typu szkoły ponadgimnazjalnej. Wybór określonej szkoły ponadgimnazjalnej implikuje schemat dalszej edukacji i pozycjonuje szanse na zatrudnienie na lokalnym rynku pracy. W celu poznania najważniejszych elementów decydujących o wyborze danej szkoły ponadgimnazjalnej przez respondentów, uczestnikom badania przedstawiono listę 14 kluczowych stwierdzeń dotyczących powodów podjęcia nauki w szkole ponadgimnazjalnej, z której badani mogli wybrać 3 najistotniejsze. W celu uzyskania większej czytelności wszystkich odpowiedzi respondentów na wykresie postanowiono przedstawić wyniki, które uzyskały ponad 10% wszystkich wskazań. W związku z możliwością wskazania większej liczby odpowiedzi, suma wszystkich wskazań jest większa niż 100%. Wśród najważniejszych determinant wyboru danej szkoły najczęściej wskazywane były dwie: lokalizacja szkoły 32,3% wszystkich wskazań oraz opinia znajomych, kolegów – 30,6%. Takie wyniki wskazują, że wybór szkoły w wielu przypadkach nie był podyktowany realizacją określonej ścieżki edukacyjnej lub zawodowej, a miał raczej wymiar praktyczny, związany z odległością szkoły od miejsca zamieszkania lub związany był z opinią środowiskową. Z drugiej strony trzeba zauważyć, że część badanych uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych wybiera szkołę z uwzględnieniem dalszej perspektywy zawodowej lub edukacyjnej. Według danych 23,2% respondentów zdecydowało

się na wybór danej szkoły ze względu na interesujący kierunek i specjalność oraz możliwość zdobycia zawodu po zakończeniu edukacji – 23,0% wszystkich wskazań. Dwa kolejne istotne czynniki wyboru szkoły ponadgimnazjalnej to zainteresowania – 20,4% oraz poziom nauczania także 20,4% wszystkich wskazań. Dla uczniów biorących udział w badaniu duże znaczenie odgrywa także perspektywa pracy po ukończeniu szkoły - 17,8%. Okazuje się, iż takie czynniki decydujące o wyborze szkoły ponadgimnazjalnej jak: perspektywa praktyk zawodowych, informacje o zdawalności egzaminów zawodowych oraz warunki lokalowe, w zdecydowanie mniejszym stopniu implikowały wybór danej szkoły ponadgimnazjalnej.

Rysunek 7. Co zdecydowało o wybraniu przez Panią/Pana szkoły, do której teraz uczęszcza?

Determinanty wyboru szkoły ponadgimnazjalnej przez uczniów ostatnich klas nie zmieniły się zasadniczo w porównaniu do poprzednich badań. Tym samym czynnikom przypisana została podobna ranga i znaczenia.

Tabela 8. Determinanty wyboru szkoły, porównanie z wynikami badań z 2013 roku.

Determinanty wyboru szkoły		
	2014	2013
Dobra lokalizacja szkoły	32,2%	27,4%
Opinia znajomych, kolegów	30,6%	25,4%
Interesujący(a) kierunek / specjalność	23,2%	20,6%
Możliwość zdobycia zawodu	23,0%	21,0%
Zainteresowania	20,4%	19,4%
Poziom nauczania	20,4%	18,8%
Perspektywy pracy po ukończeniu szkoły	17,8%	14,0%
Możliwość bezpłatnej nauki	15,4%	15,4%
Większe szanse dostania się na studia	13,0%	14,2%
Prestż szkoły	12,6%	13,6%
Opinia rodziców	10,2%	13,8%

Poniżej przedstawione zostały najważniejsze determinanty wyboru szkoły ponadgimnazjalnej z uwzględnieniem typu szkoły, do której uczęszczają ankietowani uczniowie. Przedstawiona analiza ukazuje istotne korelacje i różnice w rozkładzie akcentów związanych z wyborem danego rodzaju szkoły ponadgimnazjalnej. Dla respondentów kształcących się w liceach ogólnokształcących, w odróżnieniu od przedstawicieli innych typów szkół najważniejsze znaczenie w wyborze szkoły odgrywa przede wszystkim: dobra lokalizacja szkoły – 46,5% wskazań, opinia znajomych, kolegów – 34,6%, poziom nauczania – 29,8%, prestiż szkoły – 20,8% oraz większe szanse dostania się na studia po szkole – 19,6%. Dla uczniów zasadniczych szkół zawodowych ważniejszymi czynnikami wyboru szkoły są: perspektywy pracy po ukończeniu szkoły – 29,5% oraz możliwość bezpłatnej nauki – 20,0%. Natomiast dla uczniów kształcących się w technikach ważniejsze, niż dla uczniów innych typów szkół znaczenie odgrywają takie aspekty jak: zainteresowania – 27,5%, interesujący kierunek lub specjalność – 35,6%, perspektywy praktyk zawodowych – 13,1% oraz możliwość zdobycia zawodu – 44,4%.

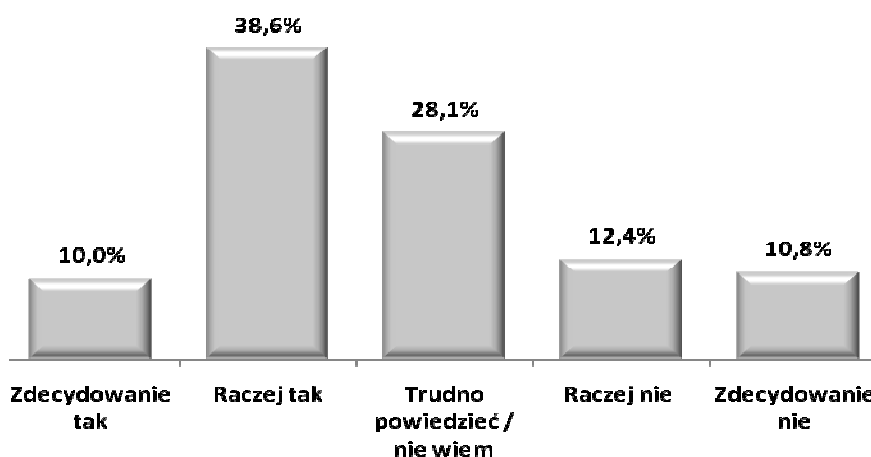
Tabela 9. Motywy wyboru szkoły z uwzględnieniem typu szkoły.

Motywy wyboru szkoły	Typ szkoły		
	Liceum ogólnokształcące	Zasadnicza szkoła zawodowa	Technikum
Zainteresowania	14,3%	24,2%	27,5%
Większe szanse dostania się na studia po szkole	19,6%	5,3%	7,5%
Perspektywy pracy po ukończeniu szkoły	6,5%	29,5%	28,1%
Interesujący(a) kierunek / specjalność	18,0%	15,8%	35,6%
Możliwość bezpłatnej nauki	14,7%	20,0%	13,8%
Opinia rodziców	11,0%	7,4%	10,6%
Opinia znajomych, kolegów	40,4%	21,1%	21,3%
Perspektywa praktyk zawodowych	0,0%	11,6%	13,1%
Informacje o zdawalności egzaminów	0,0%	1,1%	4,4%
Poziom nauczania	29,8%	12,6%	10,6%
Prestiż szkoły	20,8%	1,1%	6,9%
Możliwość zdobycia zawodu	6,5%	29,5%	44,4%
Dobra lokalizacja szkoły	46,5%	26,3%	13,8%
Warunki lokalowe	4,1%	3,2%	3,1%

Edukacja w szkole a przygotowanie do podjęcia zatrudnienia

Według danych prawie połowa ankietowanych uczniów - 48,6% uważa, że szkoła do której uczęszczają w odpowiedni sposób przygotowuje uczniów i przyszłych absolwentów do podjęcia zatrudnienia i poruszania się na rynku pracy. Część uczniów – 23,2% wyraziła przekonanie, że szkoła nie przygotowuje w odpowiedni sposób do podjęcia zatrudnienia. Tytułem uzupełnienia należy wspomnieć, że 28,1% badanych nie potrafi określić, czy szkoła w odpowiedni sposób kształci w zakresie poszukiwania zatrudnienia. W tym miejscu należy zauważyć, iż w porównaniu do badań z ubiegłego roku odsetek pozytywnych wskazań był identyczny i wynosił 48,6%, natomiast odsetek negatywnych opinii zmniejszył się o 0,8%. W celu bardziej precyzyjnego określenia przygotowania uczniów do podjęcia zatrudnienia dokonano szczegółowej analizy rozkładu odpowiedzi z uwzględnieniem typu szkoły do której uczęszczają ankietowani. Po zastosowaniu podziału z uwzględnieniem rodzaju szkoły, do której uczęszczają uczniowie, wynika że to liceum ogólnokształcące najgorzej przygotowuje do podjęcia zatrudnienia. Taką opinię wyraziło, aż 29,4% respondentów kształcących się w liceach, którzy uważają, że szkoła nie przygotowuje w odpowiedni sposób do podjęcia zatrudnienia. Należy zaznaczyć, iż odsetek pozytywnych wskazań świadczących o odpowiednim przygotowaniu w poszczególnych typach szkół był następujący: licea ogólnokształcące – 34,7% pozytywnych opinii, technika – 64,3% wskazań oraz zasadnicze szkoły zawodowe – 64,3%. Pomimo faktu, iż odsetek negatywnych opinii wśród uczniów liceów ogólnokształcących zmniejszył się w porównaniu z rokiem ubiegłym o 6,5%, konieczna jest dalsza realizacja działań z zakresu doradztwa zawodowego, poradnictwa zawodowego, poruszania się na rynku pracy oraz wyznaczania ścieżki edukacyjno – zawodowej dla absolwentów liceów, którzy nie zamierzają kontynuować nauki.

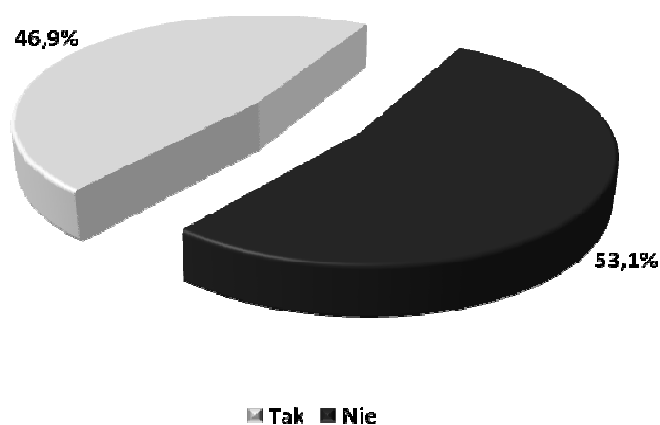
Rysunek 8. Czy uważa Pani/Pan, że szkoła, do której Pan/Pani uczęszcza odpowiednio przygotowuje do podjęcia zatrudnienia?

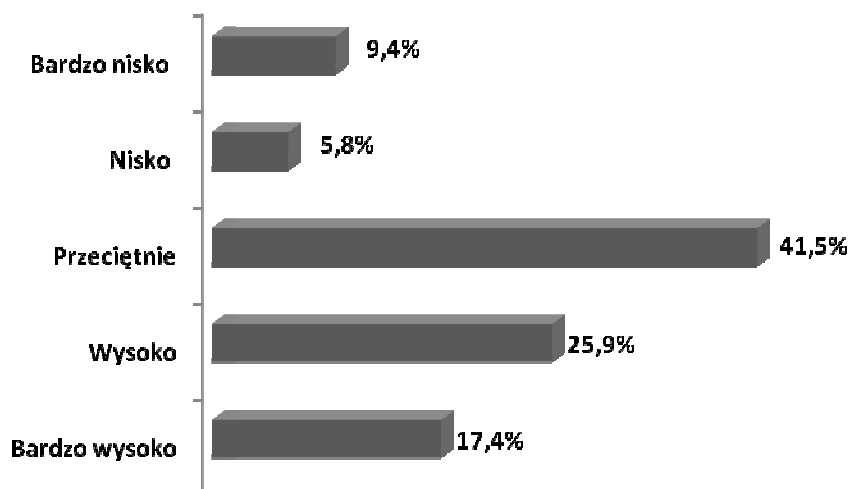
Uczestnictwo w zajęciach praktycznych lub praktykach zawodowych organizowanych przez szkołę

Kolejny blok pytań dotyczył uczestnictwa respondentów w zajęciach praktycznych lub praktykach zawodowych organizowanych przez szkołę oraz oceny tych zajęć. Według danych 46,9% uczniów uczestniczących w badaniu brała udział w takich zajęciach.

Rysunek 9. Czy brał(a) Pani/Pan udział w zajęciach praktycznych lub praktykach zawodowych organizowanych przez szkołę?

Uczniów, którzy uczestniczyli w zajęciach praktycznych lub praktykach zawodowych organizowanych przez szkołę poproszono o ocenę przydatności tego typu zajęć w dalszej karierze zawodowej. W przypadku ogółu uczniów widoczna jest przewaga ocen pozytywnych – wskazujących na przydatność praktyk zawodowych i zajęć praktycznych, w porównaniu z ocenami negatywnymi. Największy odsetek uczniów, którzy brali udział w praktykach zawodowych ocenia ich przydatność w dalszej karierze zawodowej przeciętnie – 41,5% odpowiedzi. Łącznie pozytywne opinie uzyskały 43,3% wszystkich wskazań, w tym odpowiedź *wysoko* wymieniło 25,9% badanych, natomiast *bardzo wysoko* – 17,4% badanych. Negatywne opinie stanowiły łącznie 15,2% ogółu odpowiedzi. W porównaniu do wyników badań z 2013 roku, zmniejszył się o 6,4% odsetek pozytywnych opinii dotyczących przydatności praktyk zawodowych i zajęć praktycznych w dalszej karierze zawodowej oraz zwiększył się o 2,6% odsetek odpowiedzi negatywnych. Przydatność praktyk zawodowych wyżej oceniają uczniowie zasadniczych szkół zawodowych niż techników. Według danych 44,7% uczniów ostatnich klas zasadniczych szkół zawodowych *wysoko* lub *bardzo wysoko* ocenia efektywność praktycznego nabywania umiejętności zawodowych. Pozytywne oceny wskazane przez uczniów techników wyniosły 39,3%.

Rysunek 10. Jak ocenia Pan/Pani przydatność praktyk w dalszej karierze zawodowej?

Plany po zakończeniu edukacji

W poniższym punkcie raportu przedstawione zostały najważniejsze wyniki badania dotyczące dalszych planów i oczekiwań uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego. Zgodnie z przedstawionymi na wykresie danymi zdecydowana większość uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego – 61,6% planuje kontynuować naukę po zakończeniu szkoły. Okazuje się, że naukę zamierza kontynuować zdecydowanie większy odsetek kobiet – 70,4%, niż mężczyzn – 52,5%. Zgodnie z przewidywaniami dalszą naukę planuje zdecydowana większość uczniów liceów ogólnokształcących – 77,6%. Odsetek ankietowanych planujących kontynuowanie nauki był niższy w przypadku uczniów techników – 48,4% oraz zasadniczych szkół zawodowych – 44,4% spośród wszystkich przyszłych absolwentów tego typu szkoły. Podjęcie pracy po zakończeniu nauki w obecnej szkole deklaruje 26,1% ogółu uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z powiatu nyskiego biorących udział w badaniu. Wśród respondentów planujących rozpocząć pracę zawodową zdecydowanie dominują mężczyźni – 35,9%. Według danych 15,8% kobiet zamierza podjąć pracę po zakończeniu obecnej szkoły. Pracę zawodową zamierza rozpocząć 41,9% uczniów zasadniczych szkół zawodowych oraz 37,9% uczniów techników. Odsetek uczniów liceów, którzy zamierzają rozpocząć pracę zarobkową po zakończeniu szkoły wyniósł 11,0%. Blisko co dziesiąty uczestnik badania nie ma jeszcze sprecyzowanych planów edukacyjno – zawodowych. Taki wynik w pośredni sposób wskazywać może na niedostateczny poziom doradztwa zawodowo - edukacyjnego w szkołach ponadgimnazjalnych, ponieważ kilka miesięcy przed ukończeniem szkoły 11,6%

uczniów nie jest pewnych, czy chce zakończyć, czy kontynuować swoją karierę edukacyjną. Odsetek osób niezdecydowanych, co do wyboru dalszej ścieżki edukacyjno – zawodowej był podobny wśród uczniów wszystkich typów szkół i wynosił wśród uczniów zasadniczych szkół zawodowych – 12,6%, techników – 11,9% oraz liceów ogólnokształcących – 11,0%. Warto także odnotować, iż w porównaniu z danymi z 2013 roku zmniejszył się o 5,1% odsetek uczniów planujących kontynuowanie nauki oraz zwiększył się o 5,7% odsetek uczniów zamierzających podjąć pracę po zakończeniu obecnej szkoły.

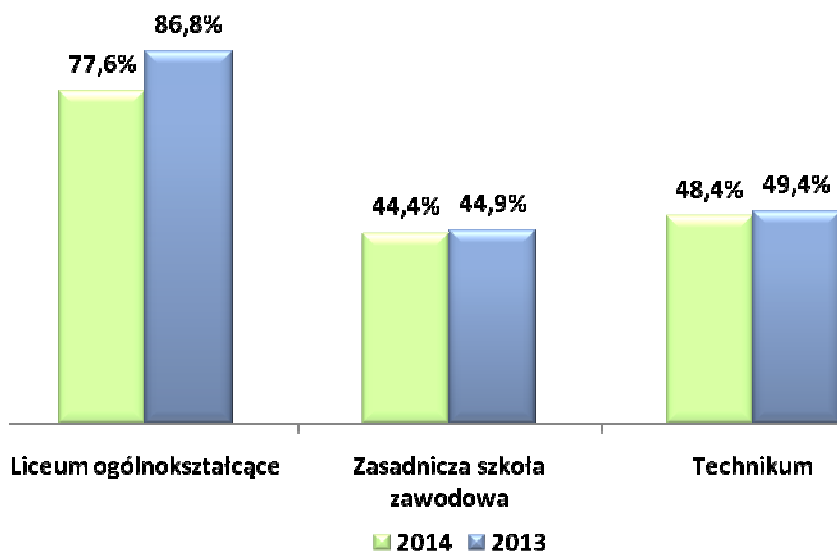
Rysunek 11. Proszę powiedzieć, jakie są Pani/Pana dalsze plany po zakończeniu nauki w obecnej szkole?

Plany związane z kontynuowaniem edukacji

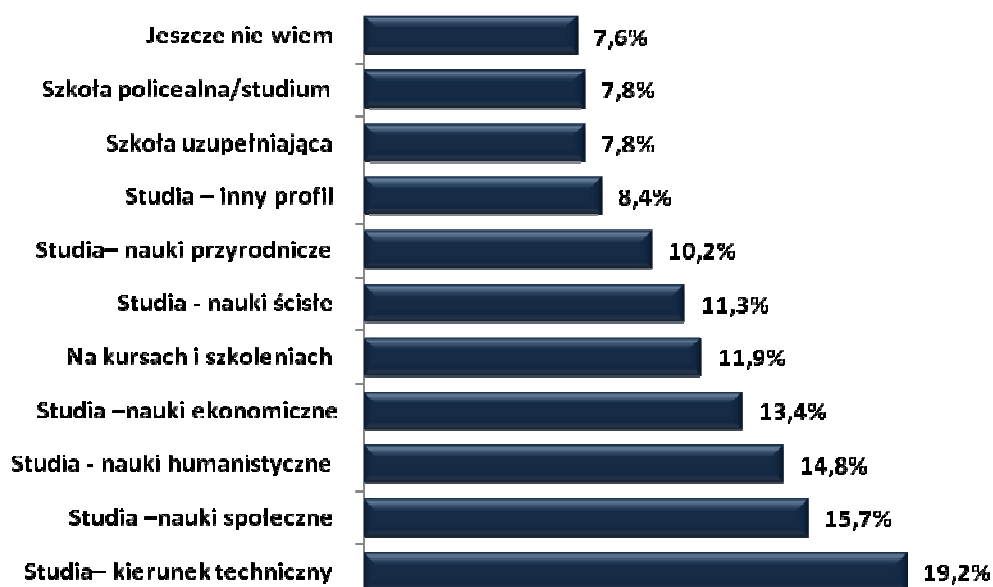
Wśród uczniów zamierzających kontynuować naukę zdecydowanie dominują uczniowie liceów. Przyszli absolwenci liceów ogólnokształcących niemal jednomyślnie preferują dalszą edukację (o wiele częściej niż pozostali badani). Według danych 77,6% licealistów chce kontynuować naukę po zakończeniu edukacji w obecnej szkole. Plany dotyczące dalszej edukacji wskazało 48,4% uczniów techników i 44,4% przyszłych absolwentów zasadniczych szkół zawodowych. W porównaniu do danych z 2013 roku należy odnotować zmniejszenie zainteresowania kontynuowaniem nauki wśród uczniów liceów ogólnokształcących. Regresja wyniosła w tym przypadku 9,2%. Zmniejszyło się także o 1,0% zainteresowanie kontynuowaniem nauki wśród uczniów techników.

Rysunek 12. Plany, kontynuowania nauki z uwzględnieniem typu szkoły.

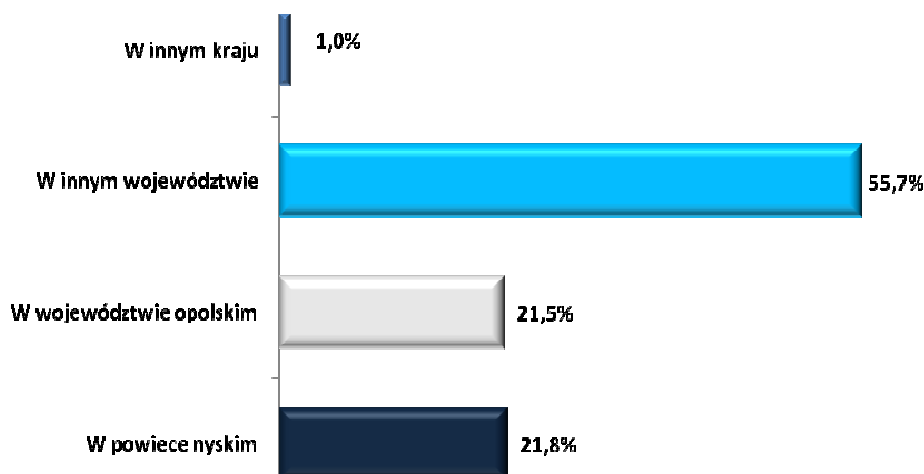
Jak wykazały wcześniejsze analizy zdecydowanie ponad połowa uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych – 61,6% ogółu badanych, zamierza kontynuować naukę, wśród których oczywiście dominują uczniowie ze szkół ogólnokształcących, którzy po ukończeniu szkoły ponadgimnazjalnej nie mają konkretnego zawodu. Respondentów, którzy planują dalszą edukację zapytano o planowaną formę dalszej edukacji. Każdy z ankietowanych mógł wskazać maksymalnie 3 odpowiedzi, dlatego też suma odpowiedzi jest większa niż 100%. Zdecydowana większość uczniów chce kontynuować naukę w ramach studiów wyższych, w tym blisko co piąty badany chciałby studiować kierunki techniczne. Znaczący odsetek badanych 15,7% chciałby rozpocząć naukę na kierunkach społecznych, a 14,9% zamierza studiować nauki humanistyczne. Według danych 13,4% respondentów zamierza studiować nauki ekonomiczne. Warto zwrócić uwagę, iż znaczna część badanych planuje kontynuować naukę w innej formie niż studia wyższe. Podnosić kwalifikacje na kursach i szkoleniach zamierza – 11,9% badanych, natomiast naukę w szkole policealnej chce podjąć 7,8% respondentów. Nauki ścisłe cieszą się zainteresowaniem 11,3% ankietowanych. Studiowaniem na kierunkach przyrodniczych zainteresowana jest co dziesiąta osoba uczestnicząca w badaniu, natomiast studiować na innym profilu (medyczne, turystyczne, wychowania fizycznego, rolnicze oraz wojskowe) zamierza 8,4% respondentów. Nieznacznie mniejszy odsetek badanych uczniów - 7,8% zamierza wybrać szkołę uzupełniającą. Pomimo podjęcia decyzji o kontynuacji nauki po ukończeniu szkoły ponadgimnazjalnej – 7,6% badanych jeszcze nie wie w jakiej formie podejmie dalszą edukację.

Rysunek 13. W jakiej formie zamierza Pani/Pan kształcić się dalej?

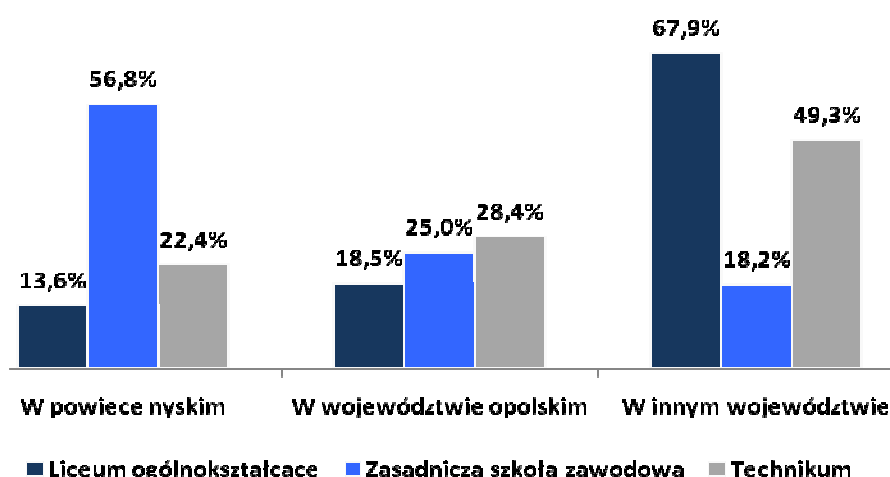
Największy odsetek uczniów, ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z powiatu nyskiego – 55,7%, którzy zamierzają kontynuować naukę po zakończeniu szkoły chce kształcić się dalej w innym województwie niż województwo opolskie. Plany dalszej edukacji w powiecie nyskim oraz w województwie opolskim zadeklarował podobny odsetek badanych odpowiednio 21,8% oraz 21,5%. Po zakończeniu szkoły ponadgimnazjalnej – 1,0% respondentów zamierza podjąć naukę w innym kraju. W porównaniu do zeszłorocznych wyników badań przeprowadzonych wśród uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych w powiecie nyskim wynika, że zwiększył się odsetek osób zamierzających kontynuować naukę w innym województwie niż województwo opolskie oraz w powiecie nyskim. Zmniejszył się natomiast odsetek osób chcących studiować w województwie opolskim.

Rysunek 14. Gdzie zamierza Pani/Pan kontynuować naukę?

Poniżej przedstawiona została mobilność przestrzenno - edukacyjna uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z powiatu nyskiego, którzy zamierzają kontynuować naukę z uwzględnieniem typu szkoły, do której uczęszczają. Zgodnie z przedstawionymi danymi należy zauważyć, że większość przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych (szczególnie uczniowie liceów ogólnokształcących oraz techników) opuści powiat nyski w celu kontynuowania edukacji. Zdecydowanie największą mobilnością charakteryzują się uczniowie ostatnich klas liceów – aż 67,9% badanych zamierza kontynuować naukę w innym województwie niż opolskie (w 2013 roku odsetek ten wynosił 66,7%), natomiast 18,5% w województwie opolskim (w 2013 roku - 21,5%). Blisko połowa uczniów techników – 49,3% planuje dalszą edukację poza obszarem województwa opolskiego (w 2013 roku - 41,3%), natomiast 28,4% w województwie opolskim (w 2013 roku - 36,3%). Zgodnie z przewidywaniami najmniej mobilni w zakresie kontynuowania edukacji poza obszarem powiatu nyskiego są przyszli absolwenci zasadniczych szkół zawodowych, którzy chcą kontynuować naukę przede wszystkim w powiecie nyskim – 56,8% (w 2013 roku – 41,3%) oraz w województwie opolskim – 25,0% (w 2013 roku – 45,7%). W odniesieniu do płci trzeba zauważyć, że większą mobilność przestrzenną w zakresie kontynuowania nauki wykazują kobiety - odsetek przyszłych absolwentek, które chciałyby kontynuować edukację poza województwem opolskim wynosił 59,0% (w 2013 roku – 56,7%). Odsetek mężczyzn zamierzających kształcić się poza obszarem województwa opolskiego wynosił 51,6% (w 2013 roku – 46,3%).

Rysunek 15. Mobilność edukacyjna z uwzględnieniem typu szkoły.

Plany zawodowe uczniów niezamierzających kontynuować edukacji

Uczniowie ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego nie zamierzają kontynuować nauki przede wszystkim ze względu na chęć podjęcia pracy zarobkowej po zakończeniu edukacji. Taki powód wymieniła ponad połowa uczniów – 50,6%, którzy nie chcą kontynuować edukacji. Kolejne ważne powody to także chęć usamodzielnienia – 22,2%, sytuacja życiowa – 10,2% oraz brak chęci do dalszej nauki - brak potrzeby – 9,7%. Warto przypomnieć, że w zeszłorocznym badaniu najważniejsze powody braku zainteresowania dalszą nauką to: chęć podjęcia pracy zarobkowej – 42,1% odpowiedzi, chęć usamodzielnienia się – 18,3% oraz sytuacja życiowa – 13,1%.

Rysunek 16. Dlaczego nie zmierza Pani/Pan kontynuować nauki?

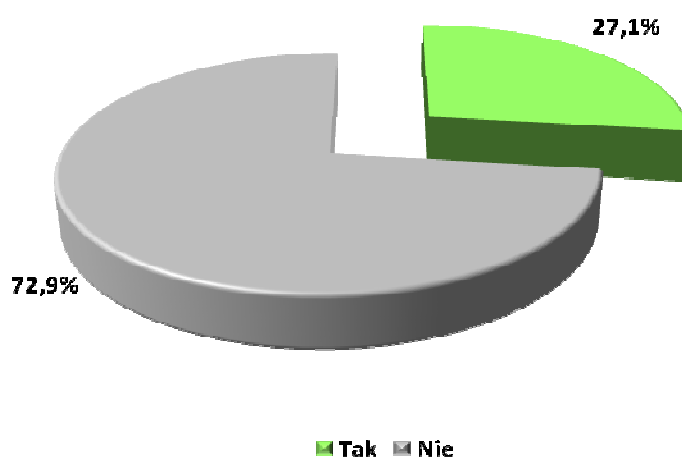
Według danych ponad połowa – łącznie 57,1% przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego, chcących podjąć pracę zarobkową po zakończeniu edukacji opuści powiat nyski w celu podjęcia zatrudnienia. Migracje poza teren powiatu nyskiego lub emigracje zagraniczne będą dominowały wśród osób planujących rozpocząć pracę zawodową. Największy odsetek badanych uczniów – 39,1% chce podjąć pracę za granicą. Więcej niż co piąty respondent – 21,7% nie wie jeszcze, gdzie będzie poszukiwać zatrudnienia. W miejscu obecnego zamieszkania zatrudnienia poszukiwać będzie 10,9% uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego. Taki sam odsetek respondentów - 10,3% zamierza poszukiwać zatrudnienia w innej miejscowości, ale w obrębie powiatu nyskiego oraz w województwie opolskim. Najmniejszy odsetek badanych – 7,6% chce poszukiwać pracy na obszarze innego województwa. W porównaniu do danych z 2013 roku należy zwrócić uwagę, iż odsetek uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych planujących poszukiwać pracy poza granicami kraju wzrósł aż o 14,1%.

Rysunek 17. Gdzie zamierza Pani/Pan podjąć pracę?

Zdecydowana większość uczniów – 72,9%, którzy nie planują dalszej edukacji, jeszcze nie rozpoczęła poszukiwania stałej pracy. Według danych 27,1% ankietowanych podjęła już działania zmierzające do aktywizacji zawodowej.

Rysunek 18. Czy zaczęła/zaczął Pani/Pan szukać stałej pracy?

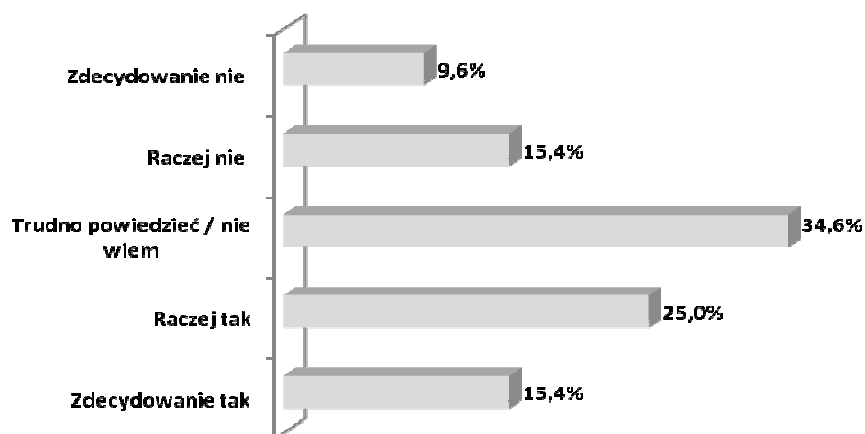
Zgodnie z przedstawionym wykresem przyszli absolwenci, którzy nie planują dalszej edukacji poszukują zatrudnienia głównie za pomocą dwóch metod. Największy odsetek badanych – 36,0% próbuje poszukiwać zatrudnienia poprzez sieć osobistych kontaktów i znajomości w celu podjęcia zatrudnienia. Drugą z najczęściej praktykowanych metod jest poszukiwanie zatrudnienia za pośrednictwem portali internetowych oferujących pracę – 25,8%. Mniejszy odsetek badanych – 13,5% poszukuje pracy poprzez osobiste wizyty, kontakty telefoniczne i wysyłanie dokumentów aplikacyjnych bezpośrednio do zakładów pracy, natomiast 11,2% badanych poszukuje pracy poprzez agencje pośrednictwa pracy i agencje pracy tymczasowej.

Rysunek 19. W jaki sposób poszukiwała/poszukiwał Pan/Pani pracy?

Większy odsetek uczniów, którzy nie planują podjąć dalszego kształcenia chciałby pracować zgodnie z nabytymi w szkole kwalifikacjami, niż w zawodzie, który nie będzie korespondował z zawodem i umiejętnościami uzyskanymi w szkole ponadgimnazjalnej. Łącznie 40,4% respondentów będzie poszukiwać pracy zgodnej z kwalifikacjami zdobytymi podczas edukacji w szkole ponadgimnazjalnej. Biorąc pod uwagę wszystkie typy szkół, najwięcej głosów za podjęciem pracy w wyuczonym zawodzie pojawiło się wśród uczniów zasadniczych szkół zawodowych. Według pozyskanych danych dokładnie co czwarty respondent zamierza szukać pracy, która nie będzie zgodna z wyuczonym zawodem. Duży odsetek przyszłych absolwentów nie chce pracować w swoim zawodzie, co może wynikać z nieodpowiedniego wyboru kierunku kształcenia, który w konfrontacji z oczekiwaniami lokalnego rynku pracy okazuje się być nieadekwatny. Więcej niż co trzeci ankietowany nie wie, czy będzie poszukiwać pracy w zawodzie, którego uczy się w szkole. W porównaniu do badań przeprowadzonych w 2013 roku wyraźnie zmniejszył się - o 5,3% odsetek uczniów, którzy będą poszukiwać pracy w wyuczonym zawodzie.

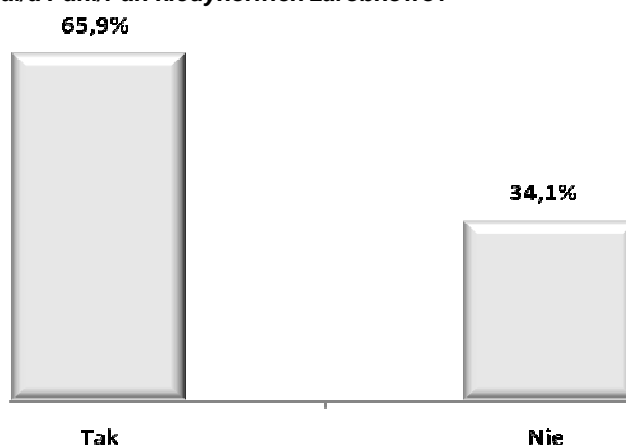
Rysunek 20. Proszę powiedzieć, czy będzie Pani/Pani poszukiwać pracy w zawodzie, którego uczy się Pani/Pan w szkole?

Praca zarobkowa – doświadczenie uczniów szkół ponadgimnazjalnych

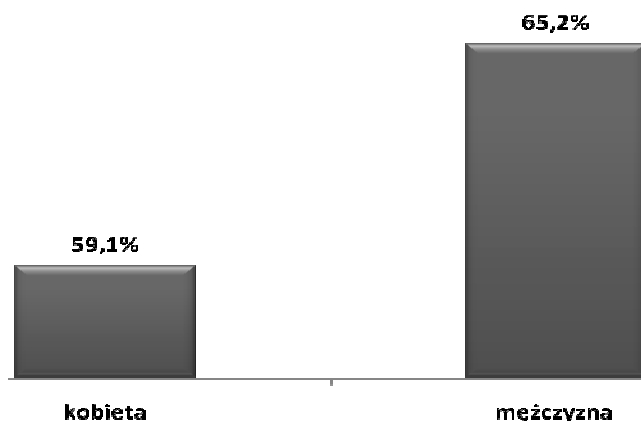
Bardzo pozytywnym wnioskiem wynikającym z badań jest posiadanie doświadczenia zawodowego przez znaczny odsetek uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych. Jak wiadomo obecny rynek pracy poszukuje pracowników, którzy posiadają doświadczenie zawodowe, dlatego oczekiwane jest jak najwcześniejsze nabywanie nowych umiejętności przez młode osoby. Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych, którzy w przyszłości podejmować będą pracę zarobkową muszą doskonalić swoje umiejętności nie tylko w ramach zajęć szkolnych, ale również w pracy podejmowanej na własną rękę. Według danych 65,9% uczniów szkół ponadgimnazjalnych z powiatu nyskiego pracowało już zarobkowo. Odsetek uczniów, którzy dotychczas nie podejmowali pracy zarobkowej wynosił 34,1%. W porównaniu do badań przeprowadzonych w roku ubiegłym o 5,4% zmniejszył się odsetek ankietowanych posiadających doświadczenie zawodowe.

Rysunek 21. Czy pracował/a Pani/Pan kiedykolwiek zarobkowo?

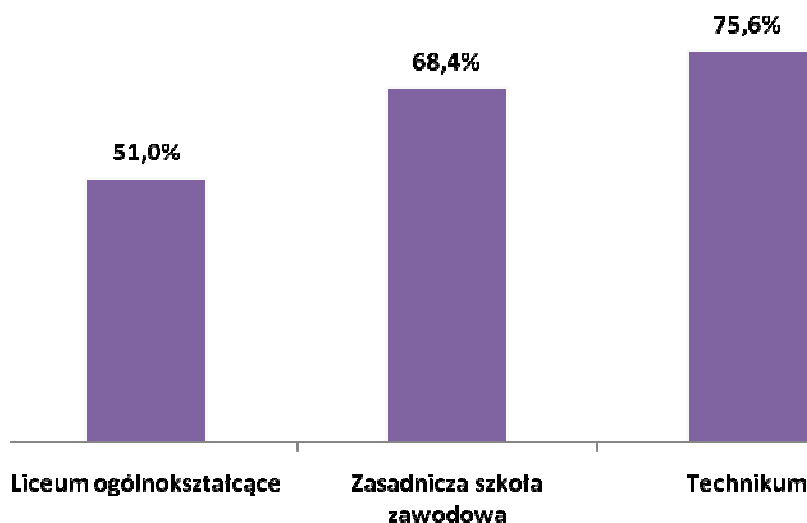
Według danych większy odsetek mężczyzn, posiada pierwsze doświadczenia związane z pracą zarobkową – 65,2%. Odsetek kobiet, które podjęły pierwszą pracę zarobkową był niższy o 6,1%.

Rysunek 22. Praca zarobkowa uczniów według płci.

Warto zauważyć, iż posiadanie doświadczenia zawodowego w sposób bezpośredni skorelowane jest z typem szkoły, do której uczęszczają badani uczniowie. Największe doświadczenie zawodowe posiadają przyszli absolwenci techników. Według danych aż 75,6% spośród wszystkich uczniów tego typu szkoły ma już pierwsze doświadczenia związane z pracą zarobkową. Także uczniowie ostatnich klas zasadniczych szkół zawodowych mogą pochwalić się takimi doświadczeniami. Według danych odsetek uczniów zasadniczych szkół zawodowych, którzy podejmowali pracę zarobkową wynosił 68,4%. Najmniejsze doświadczenie zawodowe posiadają uczniowie liceów ogólnokształcących. W odniesieniu do danych z badań zrealizowanych w 2013 roku wynika, że zmniejszył się odsetek uczniów liceów ogólnokształcących oraz zasadniczych szkół zawodowych posiadających doświadczenie zawodowe. W przypadku uczniów liceów ogólnokształcących spadek wyniósł 14,8%, natomiast w przypadku uczniów zasadniczych szkół zawodowych – 4,0%. Jednocześnie o 5,4% wzrósł odsetek uczniów techników posiadających doświadczenie zawodowe.

Rysunek 23. Praca zarobkowa uczniów według typu szkoły.

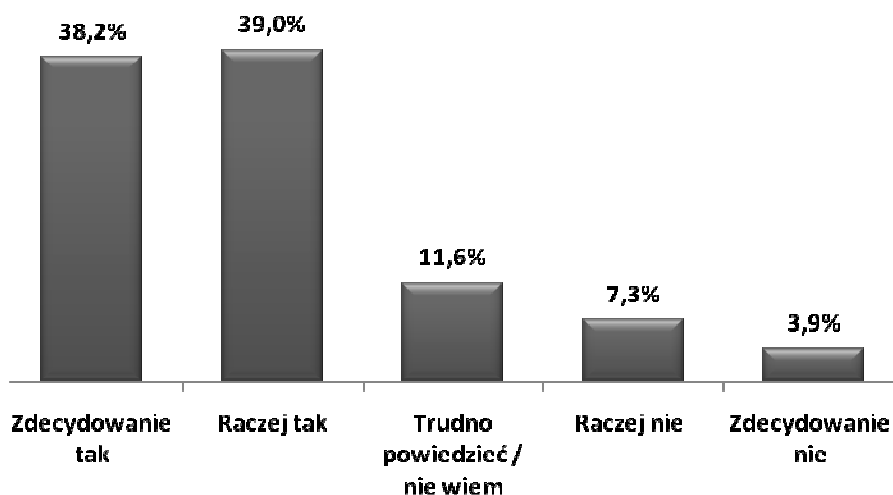

Plany emigracyjne uczniów szkół ponadgimnazjalnych z powiatu nyskiego

Poniżej przedstawiono szczegółową analizę deklarowanej gotowości uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z powiatu nyskiego do emigracji zarobkowej. Na wstępie należy podkreślić, iż na wyniki trzeba spojrzeć przez pryzmat deklaratywności wskazywanej przez uczniów, ponieważ pytanie dotyczyło rozważań wyjazdu za granicę, a nie faktycznych planów emigracyjnych. Według pozyskanych danych wynika, że możliwość emigracji zarobkowej rozważało łącznie aż 77,2% uczestników badania. Zaledwie 11,2%

uczniów biorących udział w badaniu nie jest i nie było zainteresowanych możliwością podjęcia pracy poza granicami kraju. W porównaniu do badań przeprowadzonych w 2013 roku wynika, że o 5,1% wzrósł odsetek uczniów rozważających możliwość wyjazdu zagranicznego w celach zarobkowych. Największy odsetek badanych, kiedykolwiek rozważających wyjazd zagraniczny w celach zarobkowych kształci się w zasadniczych szkołach zawodowych – 83,2% oraz technikach – 77,5%. Nieznacznie mniejszy odsetek badanych zainteresowanych wyjazdem zarobkowym poza granicę kraju odnotowano wśród uczniów liceów ogólnokształcących – 72,2%. Nie odnotowano żadnych zależności pomiędzy płcią oraz miejscem zamieszkania uczniów a planami emigracyjnymi, taki sam odsetek uczniów ze względu na płeć oraz miejsce zamieszkania rozważa podjęcie zatrudnienia za granicą.

Rysunek 24. Czy kiedykolwiek rozważał/a Pani/Pan w swoich planach wyjazd zarobkowy za granicę?

Najczęściej wymieniane przez uczniów kierunki emigracji w poszukiwaniu zatrudnienia to: Niemcy – 27,3% wskazań, Holandia 23,9% oraz Anglia 22,2% ogólnej liczby wskazań. Wszystkie planowane i rozważane kierunki emigracji przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 10. Kierunki rozważanej emigracji zarobkowej.

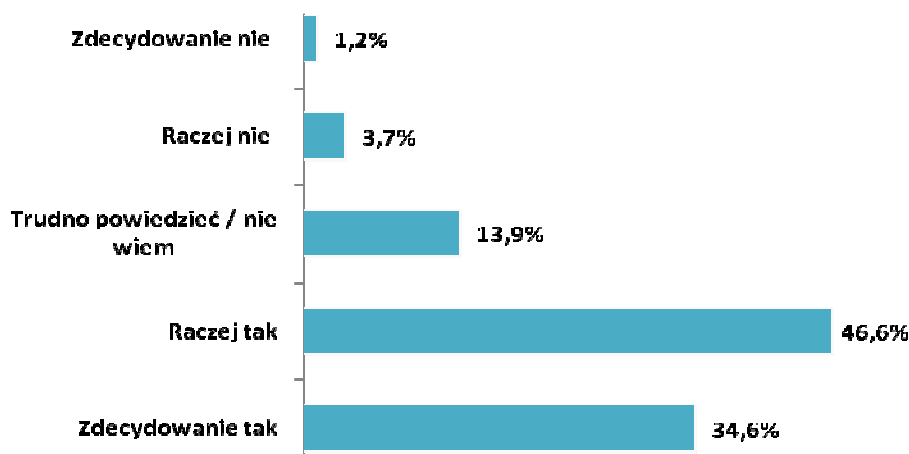
Kraj	Liczba	%
Niemcy	266	27,3%
Holandia	233	23,9%
Anglia	217	22,2%
Norwegia	43	4,4%
USA	27	2,8%
Austria	25	2,6%
Francja	25	2,6%
Belgia	23	2,4%

Irlandia	23	2,4%
Szwecja	20	2,0%
Włochy	13	1,3%
Hiszpania	11	1,1%
Dania	8	0,8%
Szwajcaria	8	0,8%
Rosja	8	0,8%
Szkocja	7	0,7%
Kanada	7	0,7%
Czechy	4	0,4%
Luksemburg	3	0,3%
Japonia	3	0,3%
Islandia	1	0,1%
Izrael	1	0,1%

Plany zawodowe – ocena sytuacji na rynku pracy

Kolejnym ważnym punktem opracowania była analiza sytuacji na lokalnym rynku pracy w kontekście możliwości przyszłego podjęcia zatrudnienia przez młode osoby. Okazuje się, że zdecydowana większość uczniów byłaby skłonna do podjęcia pracy poza powiatem nyskim lub województwem opolskim gdyby poza gwarancją odpowiedniej pracy miała zapewnioną pomoc doradczą, czy też mieszkanie. Taką mobilność przestrzenną w zakresie poszukiwania pracy wskazało aż 81,2% wszystkich ankietowanych. Tym samym można jednoznacznie stwierdzić, że przy zastosowaniu odpowiednich instrumentów wspierających młode osoby na rynku pracy możliwe jest zwiększenie mobilności i aktywności przyszłych absolwentów w poszukiwaniu zatrudnienia poza lokalnym rynkiem pracy.

Rysunek 25. Czy byłby Pan/Pani skłonny/a do podjęcia pracy poza powiatem, województwem gdyby poza gwarancją odpowiedniej pracy miał Pan/Pani zapewnioną pomoc doradczą, mieszkanie?

Uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z powiatu nyskiego zapytano także o rodzaj podejmowanej aktywności w sytuacji braku zatrudnienia. Należy podkreślić,

że odpowiedzi badanych stanowią rzeczywiste odzwierciedlenie planów i działań podejmowanych w sytuacji wejścia przyszłych absolwentów na rynek pracy. Jak wykazały analizy, co trzeci absolwent szkół ponadgimnazjalnych z powiatu nyskiego planuje wyjechać za granicę w celu poszukiwania zatrudnienia. Chęć dalszego doksztalcania się w przypadku braku zatrudnienia na lokalnym rynku pracy wskazało – 25,9% badanych. Część przyszłych absolwentów – 11,7% w przypadku trudności ze znalezieniem pracy na lokalnym rynku pracy rozważyć będzie założenie własnej działalności gospodarczej. Co dziesiąta badana osoba nie wie jeszcze co by zrobiła w przypadku trudności ze znalezieniem pracy. Odsetek osób skłonnych zmienić zawód lub podjąć pracę poniżej swoich kwalifikacji wynosił 5,4%, migrację zawodową do innej miejscowości lub innego województwa rozważa 5,0% badanych, natomiast 4,8% badanych w przypadku braku zatrudnienia zdecydowałoby się na zarejestrowanie w Powiatowym Urzędzie Pracy w Nysie, jako osoba bezrobotna. Najmniejszy odsetek badanych – 2,7% zmieniłoby zawód w sytuacji braku możliwości podjęcia pracy. W porównaniu do badań przeprowadzonych w roku ubiegłym, nieznacznie – o 1,1% wzrósł odsetek uczniów rozważających emigrację zarobkową w sytuacji trudności ze znalezieniem pracy oraz o 0,3% odsetek uczniów zamierzających się doksztalać. Jednocześnie zmniejszył się o 1,7% odsetek uczniów chcących otworzyć własną działalność gospodarczą.

Rysunek 26. Gdyby miał/a Pani/Pan w przyszłości problemy ze znalezieniem pracy, to co by Pani/Pan zrobił/a?

Przyszłe decyzje uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych podejmowane w sytuacji problemów ze znalezieniem pracy nieznacznie różnią się w przypadku płci. Według danych zdecydowanie większy odsetek kobiet nie ma sprecyzowanych planów w sytuacji problemów z podjęciem zatrudnienia. Warto także zauważyć, iż większy odsetek mężczyzn będzie zainteresowany rozpoczęciem działalności gospodarczej oraz dalszym doksztalcaniem.

Natomiast nieznacznie większy odsetek kobiet będzie zainteresowany podjęciem pracy poniżej kwalifikacji oraz w innej miejscowości lub województwie.

Tabela 11. Planowane działania w sytuacji braku możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy według płci.

Motywy wyboru szkoły	Kobiety	Mężczyźni
Zmiana zawodu	1,7%	3,7%
Dokształcanie – dalsza nauka, szkolenia kursy	24,2%	27,7%
Założenie własnej firmy	10,2%	13,2%
Podjęcie pracy nawet poniżej kwalifikacji	6,4%	4,5%
Podjęcie pracę w innej miejscowości/województwie	6,4%	3,7%
Wyjazd za granicę	33,1%	34,3%
Rejestracja w urzędzie pracy, jako osoba bezrobotna	3,0%	6,6%
Nie wiem, co bym zrobiła/ zrobił	15,3%	6,2%

Różnice w strategiach działania, podejmowanych w sytuacji braku zatrudnienia odnotowano także w odniesieniu do typu szkoły, w której kształcą się uczniowie szkół ponadgimnazjalnych z powiatu nyskiego. Wyjazd za granicę w przypadku braku możliwości zatrudnienia na terenie powiatu nyskiego planują głównie uczniowie zasadniczych szkół zawodowych - aż 45,7%. Taką decyzję podjęłoby 32,2% uczniów techników oraz 29,7% uczniów liceów ogólnokształcących. Dalszą nauką, dokształcaniem się, podnoszeniem kwalifikacji poprzez partycypację w kursach i szkoleniach, w sytuacji braku pracy, najbardziej zainteresowani są uczniowie liceów ogólnokształcących – 27,6%. Założeniem własnej działalności gospodarczej oraz podjęciem pracy w innej miejscowości lub innym województwie zainteresowani są najbardziej uczniowie techników oraz uczniowie liceów ogólnokształcących. Warto także zauważyć, iż wśród uczniów liceów oraz techników odnotowano największy odsetek osób, które nie wiedzą jakie działania podjąć w momencie napotkania barier w uzyskaniu zatrudnienia.

Tabela 12. Planowane działania w sytuacji braku możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy z uwzględnieniem typu szkoły.

Motywy wyboru szkoły	Zasadnicza szkoła		
	Liceum ogólnokształcące	zawodowa	Technikum
Zmiana zawodu	3,9%	2,1%	1,3%
Dokształcanie – dalsza nauka, szkolenia kursy	27,6%	24,5%	24,3%
Założenie własnej firmy	12,1%	9,6%	12,5%
Podjęcie pracy nawet poniżej kwalifikacji	6,5%	6,4%	3,3%
Podjęcie pracę w innej miejscowości/województwie	6,0%	1,1%	5,9%
Wyjazd za granicę	29,7%	45,7%	32,2%
Rejestracja w urzędzie pracy, jako osoba bezrobotna	1,7%	5,3%	9,2%
Nie wiem, co bym zrobiła/ zrobił	12,5%	5,3%	11,2%

W przypadku miejsca zamieszkania respondentów zaobserwowano także kilka istotnych zależności. Według danych to uczniowie mieszkający w miastach powiatu nyskiego byłoby bardziej skłonni do podjęcia pracy poniżej kwalifikacji zawodowych oraz pracy w innej miejscowości lub w innym województwie. Natomiast wśród uczniów mieszkających na terenach wiejskich w powiecie nyskim odnotowano większy odsetek osób, które nie wiedzą jakie decyzje należałoby podjąć w sytuacji braku możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy.

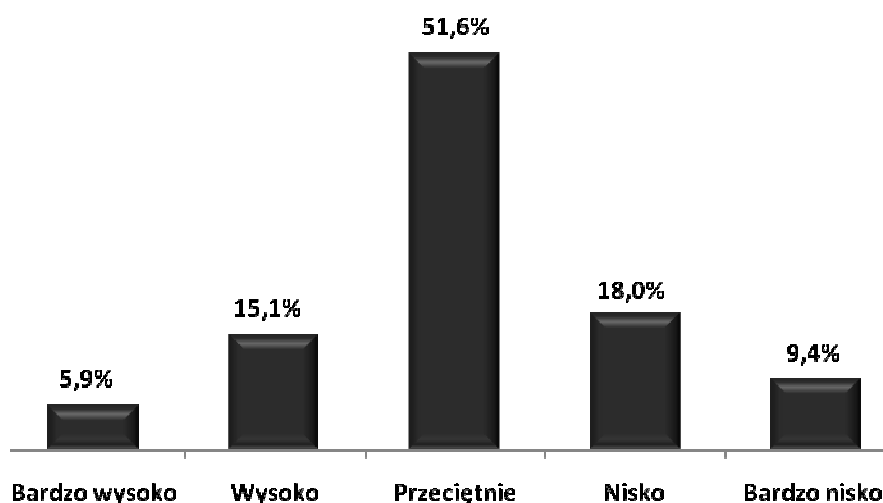
Tabela 13. Planowane działania w sytuacji braku możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy z uwzględnieniem miejsca zamieszkania

Motywy wyboru szkoły	Miasto	Wieś
Zmiana zawodu	4,1%	2,1%
Dokształcanie – dalsza nauka, szkolenia kursy	22,7%	24,3%
Założenie własnej firmy	10,9%	10,6%
Podjęcie pracy nawet poniżej kwalifikacji	7,3%	3,7%
Podjęcie pracę w innej miejscowości/województwie	5,9%	3,2%
Wyjazd za granicę	35,0%	36,0%
Rejestracja w urzędzie pracy, jako osoba bezrobotna	4,1%	5,8%
Nie wiem, co bym zrobiła/ zrobił	10,0%	14,3%

Ocena szans na zatrudnienie

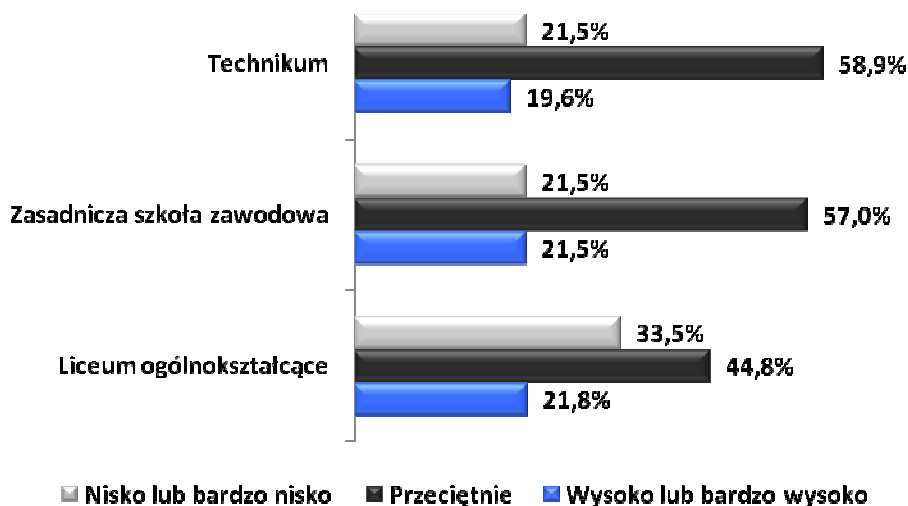
Uczniowie ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego dokonali także subiektywnej oceny własnych szans na rynku pracy. Zgodnie z przedstawionymi poniżej danymi połowa respondentów – 51,6% ocenia przeciętnie swoje szanse na zatrudnienie, w odniesieniu do własnych kwalifikacji zawodowych. Problemy w poszukiwaniu zatrudnienia na podstawie posiadanych kompetencji zawodowych wskazało łącznie 27,4% badanych respondentów, którzy uznali swoje szanse jako *niskie* – 18,0% lub *bardzo niskie* – 9,4%. Odsetek uczniów szkół ponadgimnazjalnych, którzy postrzegają swoje szanse na zatrudnienie jako *wysokie* lub *bardzo wysokie* wynosił łącznie 21,0%. Ocena szans na rynku pracy przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych z powiatu nyskiego jest niemal identyczna jak w badaniu przeprowadzonym w 2013 roku, kiedy to 27,5% uczniów oceniło swoje szanse na znalezienie zatrudnienia jako niskie lub bardzo niskie. Natomiast 21,2% uczniów postrzegало swoje szanse na zatrudnienie jako wysokie lub bardzo wysokie.

Rysunek 27. Jak ocenia Pani/Pan obecnie swoje szanse na rynku pracy – szanse na znalezienie pracy.

Ocena własnych szans na rynku pracy, jak wykazały poniższe analizy jest często uzależniona od rodzaju szkoły ponadgimnazjalnej, do której uczęszczają uczniowie. Ocena szans na rynku pracy przyszłych absolwentów poszczególnych typów szkół jest ściśle uzależniona od rodzaju danej szkoły. Według danych najniżej swoje obecne kompetencje zawodowe w kontekście rynku pracy postrzegają uczniowie liceów – 33,5% wskazań negatywnych.

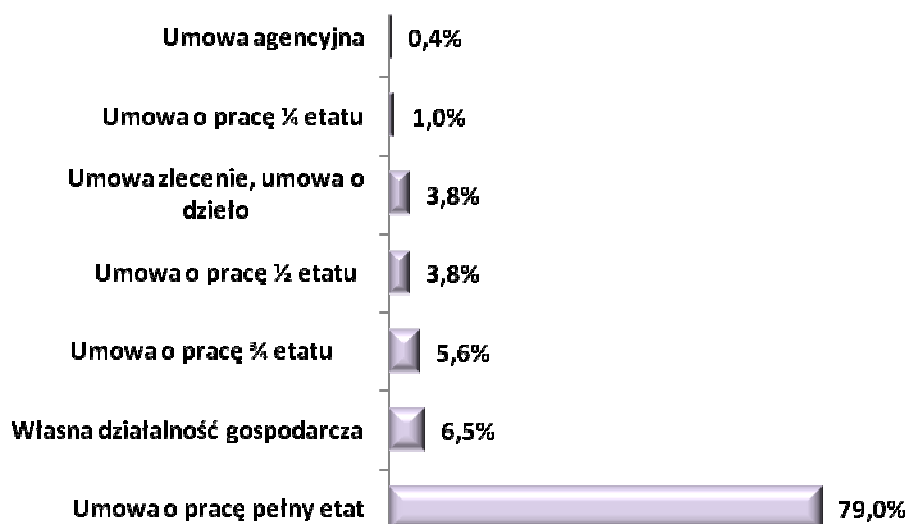
Rysunek 28. Ocena szans na znalezienie pracy z uwzględnieniem typu szkoły

Oczekiwana forma zatrudnienia

Uczniowie ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego chcą pracować w pełnym wymiarze czasu pracy. Taką opinię wyraziło aż 79,0% badanych. Praca na pełen etat jest najbardziej preferowaną formą zatrudnienia. Przyszli absolwenci szkół ponadgimnazjalnych w mniejszym stopniu są zainteresowani zatrudnieniem w innych formach. Brak zainteresowania pracą w mniejszym wymiarze czasu pracy może być ważną barierą w pełniejszej aktywizacji młodych osób, które nie mają jeszcze doświadczenia zawodowego. Należy zwrócić uwagę, iż część badanych uczniów szkół ponadgimnazjalnych – 6,5% jest zainteresowanych rozpoczęciem własnej działalności gospodarczej.

Rysunek 29. W jakim wymiarze czasu pracy, chciał(a)by Pan/Pani pracować?

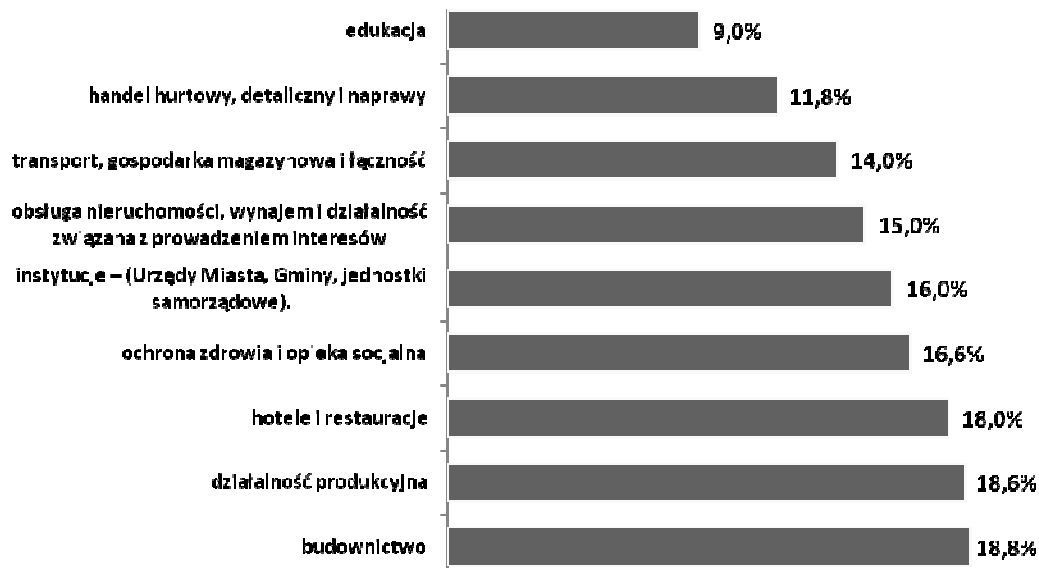

Branża, w której chcieliby pracować uczniowie szkół ponadgimnazjalnych

Uczniowie z ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z powiatu nyskiego są zainteresowani pracą w różnorodnych branżach. Nie odnotowano wyraźnie dominujących branż, w których przyszli absolwenci poszukiwać będą zatrudnienia. Największym zainteresowaniem badanych cieszyłaby się praca w branży budownictwo – 18,8% wskazań, w branży działalność produkcyjna – 18,6% oraz hotele i restauracje – 18,0% ogólnej liczby udzielonych odpowiedzi. Uczniowie chcą także pracować w takich branżach jak: ochrona zdrowia i opieka socjalna – 16,6%, jednostkach samorządu terytorialnego oraz wszystkich podmiotach o publicznym charakterze własności – 16,0% wszystkich opinii. Znaczny odsetek ankietowanych – 15,0% zamierza podjąć zatrudnienie w branży: obsługa nieruchomości i działalność związana z prowadzeniem interesów. Dużym zainteresowaniem respondentów cieszyłaby się także praca w takich branżach jak: transport, gospodarka magazynowa

i łączność – 14,0% oraz handel hurtowy, detaliczny i naprawy – 11,8%. Nieznacznie niższym zainteresowaniem uczniów cieszyłaby się praca w branży edukacja – 9,0% wszystkich wskazań. Należy zwrócić uwagę, iż suma wskazań jest większa niż 100%, ponieważ każdy z ankietowanych mógł wskazać kilka odpowiedzi.

Rysunek 30. W jakiej branży chciał(a)by Pani/Pan pracować?

Bardziej istotne, precyzyjniejsze wyniki przedstawiono po uwzględnieniu typu szkoły, do której uczęszczają uczniowie szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego. Według danych uczniowie liceów ogólnokształcących w większym stopniu niż przedstawiciele innych szkół chcieliby pracować w takich branżach jak: ochrona zdrowia i opieka socjalna, obsługa nieruchomości, wynajem i działalność związana z prowadzeniem interesów, instytucje – (Urzędy Miasta, Gminy, jednostki samorządowe) oraz edukacja. Uczniowie zasadniczych szkół zawodowych chcieliby pracować w takich branżach jak: budownictwo, handel hurtowy, detaliczny i naprawy oraz transport, gospodarka magazynowa i łączność. Natomiast uczniowie techników w większym stopniu niż uczniowie pozostałych szkół w takich branżach jak: działalność produkcyjna oraz hotele i restauracje.

Tabela 14. Zainteresowanie uczniów pracą w poszczególnych branżach z podziałem na typ szkoły ponadgimnazjalnej.

Branża	Liceum ogólnokształcące	Zasadnicza szkoła zawodowa	Technikum
działalność produkcyjna	12,7%	17,9%	28,1%
budownictwo	14,3%	35,8%	15,6%
handel hurtowy, detaliczny i naprawy	7,3%	23,2%	11,9%
obsługa nieruchomości, wynajem i działalność związana z prowadzeniem interesów	18,4%	9,5%	13,1%
hotele i restauracje	13,9%	10,5%	28,8%
transport, gospodarka magazynowa i łączność	12,2%	16,8%	15,0%
edukacja	14,7%	3,2%	3,8%
ochrona zdrowia i opieka socjalna	26,1%	3,2%	10,0%
instytucje – (Urzędy Miasta, Gminy, jednostki samorządowe).	18,8%	7,4%	16,9%

Oczekiwane wynagrodzenie

Przeciętne, miesięczne wynagrodzenie netto, jakiego oczekują uczniowie szkół ponadgimnazjalnych powiatu nyskiego to: 2 993 zł

Oczekiwane wynagrodzenie netto z uwzględnieniem cech społeczno - demograficznych respondentów:

- ✓ **Kobiety: 2 743 zł**
- ✓ **Mężczyźni: 3 240zł**

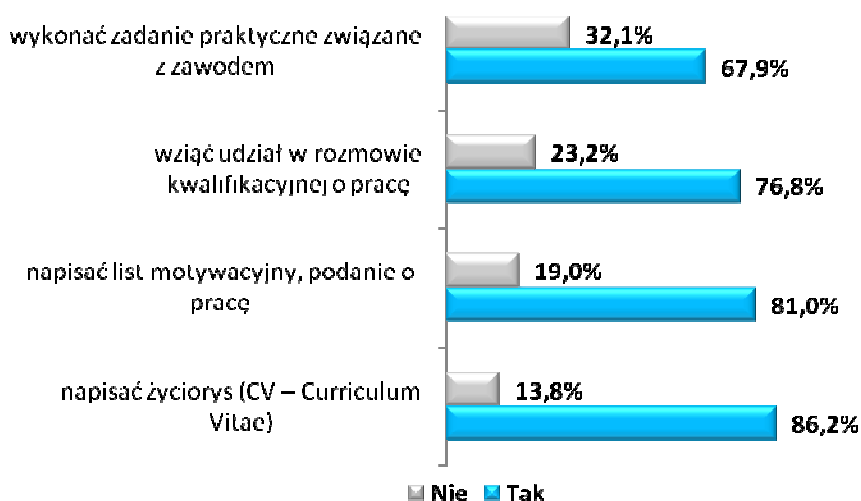
- ✓ **Liceum ogólnokształcące: 3 293 zł**
- ✓ **Zasadnicza szkoła zawodowa: 2 576 zł**
- ✓ **Technikum: 2 820 zł**

- ✓ **Obszar miejski: 3 168 zł**
- ✓ **Obszar wiejski: 2 812 zł**

Ocena kwalifikacji i umiejętności związanych z poszukiwaniem pracy i zatrudnieniem

Poniżej przedstawiona została diagnoza podstawowych umiejętności uczniów szkół ponadgimnazjalnych, które mogli nabyć podczas zajęć prowadzonych w szkole. Umiejętności te są kluczowe i niezbędne podczas poszukiwania zatrudnienia. Uczniowie dokonali oceny własnych umiejętności w następującym zakresie: pisanie życiorysu, pisanie listu motywacyjnego – podania o pracę, prowadzenie rozmowy kwalifikacyjnej o pracę oraz wykonywanie zadań praktycznych związanych z zawodem. Zgodnie z przedstawionymi danymi okazuje się, że zdecydowana większość uczniów szkół ponadgimnazjalnych posiada wyżej wymienione umiejętności. Zdecydowanie największy odsetek badanych – 86,2% uważa, że potrafi napisać życiorys, 81,0% list motywacyjny, 76,8% zaprezentować się podczas rozmowy kwalifikacyjnej, natomiast 67,9% wykonać zadanie praktyczne związane z zawodem. Uczniowie bardzo wysoko oceniają własne kwalifikacje związane z poszukiwaniem pracy. Każda z ocenianych kompetencji – umiejętności uzyskała zdecydowaną większość wskazań.

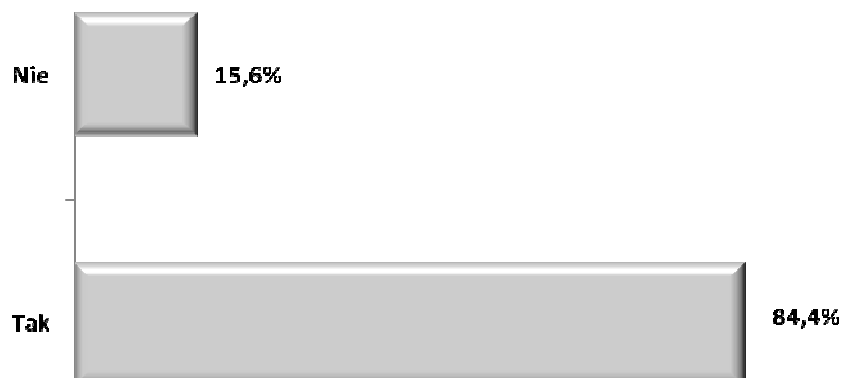
Rysunek 31. Ocena kwalifikacji i umiejętności związanych z poszukiwaniem pracy.

Sytuacja na rynku pracy wymusza na osobach poszukujących zatrudnienia posiadanie szeregu kompetencji i kwalifikacji niezbędnych do świadczenia pracy, a także w wielu przypadkach umiejętności porozumiewania się w językach obcych. Znajomość co najmniej jednego języka obcego jest wymagana na wielu stanowiskach pracy i niezbędna w sytuacji emigracji zarobkowej poza granice kraju. Według danych zdecydowana większość przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego – 84,4% potrafi posługiwać się przynajmniej jednym językiem obcym. W porównaniu do danych z 2013 roku

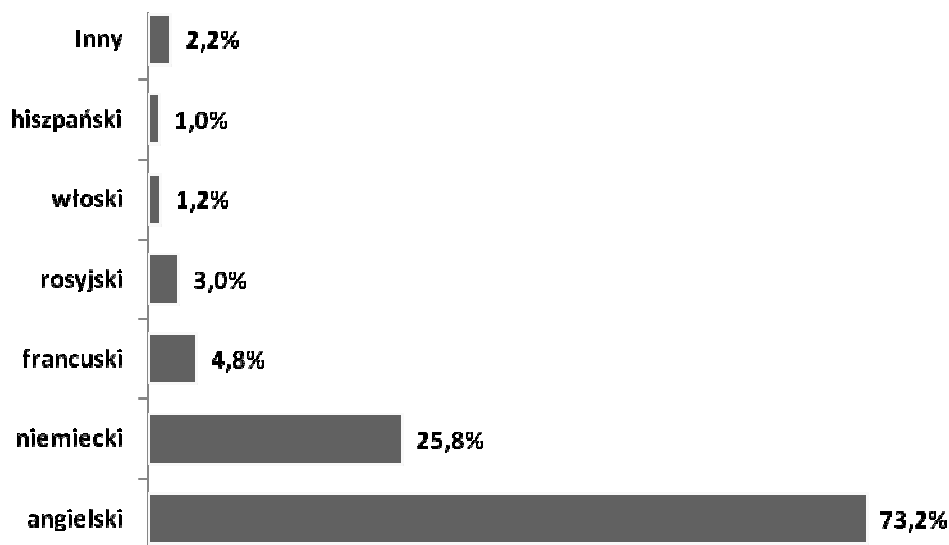
wystąpił nieznaczny spadek pozytywnych wskazań wynoszący 4,2%. Największy odsetek ankietowanych znających co najmniej jeden język obcy odnotowano wśród uczniów liceów ogólnokształcących – 88,7% oraz uczniów techników – 85,0%. Mniejszą znajomością języków obcych charakteryzują się uczniowie ostatnich klas zasadniczych szkół zawodowych – 69,9%.

Rysunek 32. Czy zna Pan(i) jakiś język obcy w takim stopniu, by porozumieć się z obcokrajowcami?

Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych biorący udział w badaniu znają przede wszystkim język angielski – 73,2% wskazań. Największe umiejętności językowe w zakresie języka angielskiego posiadają licealiści. W najmniejszym stopniu uczniowie zasadniczych szkół zawodowych. Znajomość języka niemieckiego deklaruje – 25,8% badanych. Pozostałe języki obce zna zaledwie po kilka procent badanych uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

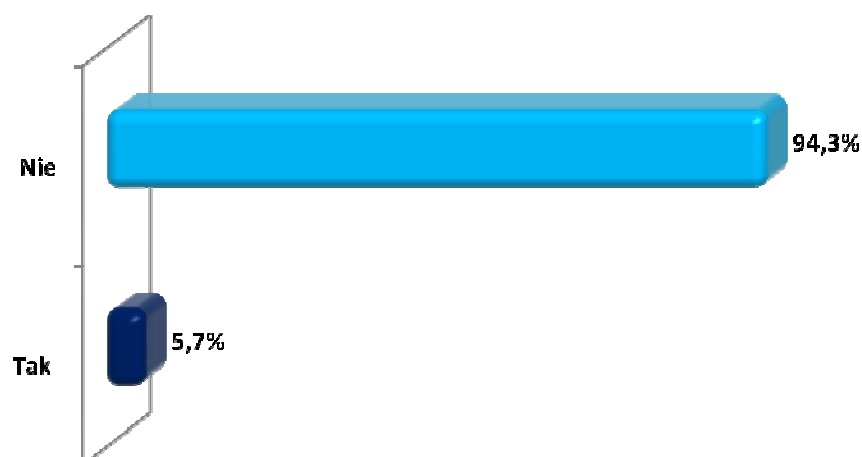
Rysunek 33. Jaki zna Pani/Pan język umożliwiający swobodną komunikację?

Korzystanie z doradztwa zawodowego

Doradztwo zawodowe szczególnie na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej powinno odgrywać bardzo ważną rolę w zakresie wyznaczania ścieżki zawodowo – edukacyjnej oraz wsparcia młodzieży przy planowaniu dalszych decyzji po zakończeniu edukacji. Takie wsparcie wydaje się być nieodzowne, ponieważ uczniowie nie zawsze potrafią podjąć samodzielną decyzję zawodową i rozpoznać w odpowiedni sposób własne predyspozycje. Odpowiednie określenie optymalnej ścieżki edukacyjnej i zawodowej młodzieży kształcącej się w szkołach ponadgimnazjalnych jest możliwe przy profesjonalnym wsparciu doradczym. Doradztwo zawodowe jest dostępne dla wszystkich uczniów szkół ponadgimnazjalnych na terenie powiatu nyskiego. Często w szkołach ponadgimnazjalnych pracują doradcy zawodowi, w powiecie istnieją także poradnie zawodowe oraz Ochotnicze Hufce Pracy. Niestety z usług doradztwa zawodowego lub z innych źródeł wsparcia w planowaniu rozwoju swojej kariery zawodowej korzysta bardzo niewielki odsetek badanych – 5,7%. W 2013 roku odsetek osób korzystających z pomocy doradcy zawodowego był jeszcze niższy i wynosił 4,7%. Takie wyniki wskazują, że problem dotyczący niskiego zainteresowania młodych osób pomocą doradczą nie ma charakteru incydentalnego, tylko jest poważnym problemem, który nie zmienia się w okresie ostatnich lat. Wyniki są także bardzo niepokojące, zwłaszcza w odniesieniu do rangi jaką doradztwo zawodowe powinno odgrywać w ramach kreowania polityki rynku pracy. W związku z takimi wynikami konieczne jest wspieranie i promowanie działań z zakresu doradztwa zawodowego i poradnictwa dostępnego zarówno w szkołach, jak i zewnętrznych ośrodkach mogących wspierać uczniów w odpowiednim kształtowaniu swojej ścieżki zawodowo – edukacyjnej. Według danych odsetek uczniów liceów korzystających z pomocy doradcy zawodowego wynosił 7,3%, uczniów techników - 3,6% oraz zasadniczych szkół zawodowych 1,2%. Wyniki w sposób jednoznaczny wskazują na konieczność podjęcia działań promujących zalety korzystania z pomocy doradcy zawodowego oraz innych instytucji i organizacji we wszystkich typach szkół ponadgimnazjalnych na terenie powiatu nyskiego.

Rysunek 34. Czy korzystał/a Pani/Pan z pomocy doradcy zawodowego lub innej osoby instytucji w planowaniu rozwoju swojej kariery zawodowej?

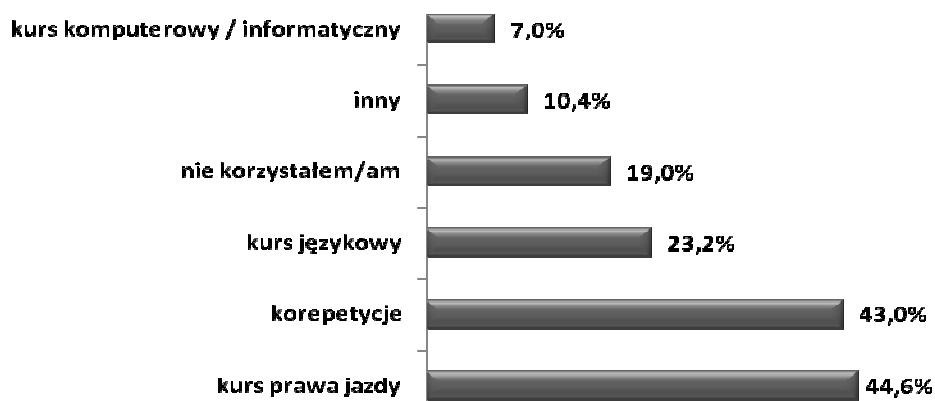

Uczestnictwo w dodatkowych, nieobowiązkowych formach nabywania wiedzy i umiejętności

Okazuje się, że znaczny odsetek uczniów – aż 81,0% spośród wszystkich biorących udział w badaniu uczestniczyło w dodatkowych, nieobowiązkowych zajęciach związanych z podnoszeniem oraz uzupełnianiem kwalifikacji. Zdobyte dodatkowe umiejętności w ramach dobrowolnych zajęć, poza tradycyjnym systemem edukacji są oczekiwane na rynku pracy i niezwykle istotne w samym procesie poszukiwania pracy. Według danych największy odsetek uczniów biorących udział w badaniu – 44,6% uczestniczy bądź uczestniczył w kursie prawa jazdy kat B. Najwyższy odsetek osób, które brały lub biorą udział w kursie prawa jazdy odnotowano wśród uczniów techników oraz liceów ogólnokształcących odpowiednio 57,5% oraz 42,4%. Równie popularną formą zajęć pozalekcyjnych są korepetycje, w których uczestniczy bądź uczestniczyło – 43,0% badanych uczniów. W tego rodzaju zajęciach pozalekcyjnych uczestniczą przede wszystkim uczniowie liceów ogólnokształcących – 50,6%. Z korepetycji korzysta także 41,9% uczniów techników i 28,9% uczniów zasadniczych szkół zawodowych. W kursach językowych w trakcie nauki uczestniczy bądź uczestniczyło 23,2% uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z powiatu nyskiego. Podobnie jak w przypadku korepetycji, z omawianej formy zajęć dodatkowych korzysta największy odsetek licealistów – 28,6% oraz 23,1% uczniów techników. Odsetek uczniów szkół ponadgimnazjalnych niekorzystających z dodatkowych form nabywania wiedzy i kwalifikacji wynosi 19,0%. Wśród respondentów, którzy nie korzystali z zajęć dodatkowych dominują uczniowie zasadniczych szkół zawodowych – 48,2%. Należy wspomnieć, iż w innych zajęciach, takich jak: obsługa wózka widłowego, kurs spawania, kurs sekretarki, kurs

przewodnika, kurs na nurka, pierwsza pomoc, kurs dziennikarski, szkolenie gastronomiczne oraz kurs elektryczny brało udział – 10,4% badanych, natomiast w zajęciach komputerowych – informatycznych – 7,0% uczniów.

Rysunek 35. Czy w trakcie nauki korzystał(a) Pan(i) z dodatkowych, nieobowiązkowych form nabywania wiedzy, umiejętności, kwalifikacji?

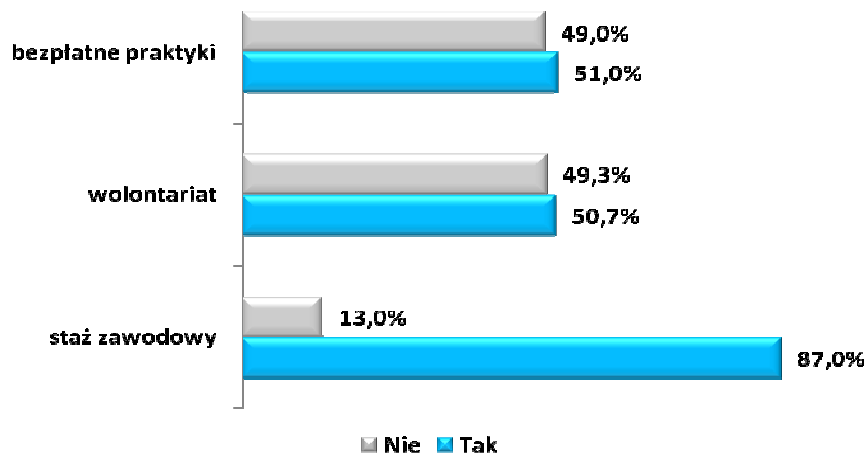

Zainteresowanie uczestnictwem w programach umożliwiających nabycie doświadczenia zawodowego.

Jak powszechnie wiadomo jednym z ważniejszych kryteriów, którymi kierują się pracodawcy poszukując kandydatów do pracy jest posiadanie odpowiednich kwalifikacji oraz doświadczenia zawodowego, które bardzo często determinuje zatrudnienie potencjalnego kandydata do pracy. W związku z powyższym ankietowanych uczniów zapytano, czy w celu zdobycia niezbędnego doświadczenia zawodowego zgodziliby się uczestniczyć w bezpłatnych formach związanych z nabywaniem doświadczenia zawodowego takich jak: staż, wolontariat oraz bezpłatne praktyki. Okazuje się, że największe zainteresowanie uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych dotyczyło uczestnictwa w stażu zawodowym. W takim programie chciałoby uczestniczyć aż 87,0% badanych, w tym niemal wszyscy uczniowie zasadniczych szkół zawodowych - 92,8%, 87,5% uczniów techników oraz 81,2% uczniów liceów ogólnokształcących. Pozostałe formy wymienione w kafeterii ankiety cieszyły się mniejszym zainteresowaniem uczniów. W bezpłatnych praktykach skłonnych byłoby uczestniczyć 51,0% respondentów, w tym w 55,5% uczniów liceów, 38,7% uczniów techników oraz 27,7% uczniów zasadniczych szkół zawodowych. Na udział w wolontariacie zgodziłoby się 50,7% badanych. W wolontariacie chce brać udział - 54,7% uczniów liceów, 38,1% uczniów techników oraz 30,1% uczniów zasadniczych szkół zawodowych. Dla przypomnienia należy zwrócić uwagę, że w 2013 roku zainteresowanie poszczególnymi formami umożliwiającymi zdobycie doświadczenia zawodowego było mniejsze. W stażach

zawodowych chciało uczestniczyć 80,1% badanych, w bezpłatnych praktykach – 40,3% badanych, natomiast w wolontariacie – 33,6%.

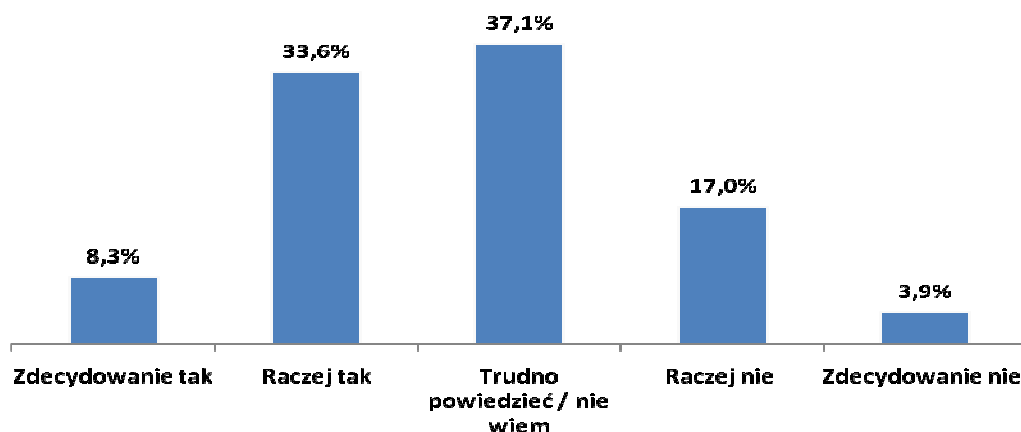
Rysunek 36. Czy w celu zdobycia doświadczenia zawodowego byłaby/byłby Pani/Pan zainteresowana/y uczestnictwem w:

Wiedza dotycząca aktywnego poszukiwania pracy

Przyszli absolwenci, którzy zamierzają podjąć zatrudnienie po zakończeniu szkoły ponadgimnazjalnej powinni być wyposażeni w wiedzę dotyczącą aktywnego poszukiwania pracy. Taka wiedza wydaje się być także niezbędna podczas poszukiwania prac dorywczych i dodatkowych przez uczniów, którzy będą kontynuować naukę w kolejnych latach. Według danych łącznie 41,9% uczniów szkół ponadgimnazjalnych posiada wiedzę dotyczącą aktywnego poszukiwania pracy. W porównaniu do danych z 2013 roku odnotowano spadek pozytywnych wskazań o 17,5%. Brak wiedzy w tym zakresie wskazał co piąty uczestnik badania. Bardzo liczny odsetek badanych – 37,1% nie potrafił określić, czy posiada takie umiejętności. Wiedzę na temat rynku pracy i aktywnego poszukiwania zatrudnienia posiada 51,8% uczniów techników, 49,4% uczniów zasadniczych szkół zawodowych oraz 31,8% uczniów liceów ogólnokształcących.

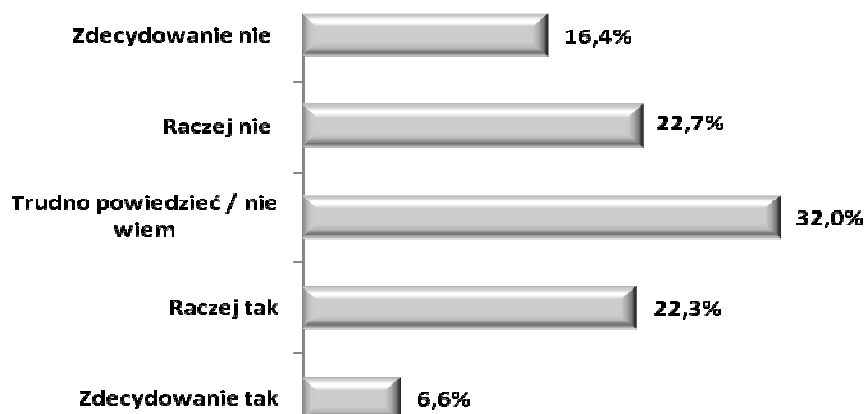
Rysunek 37. Czy posiada Pani/ Pan wiedzę na temat aktywnego poszukiwania pracy?

Przygotowanie do prowadzenia działalności gospodarczej

Opinie uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego dotyczące przygotowania uczniów przez szkoły do prowadzenia działalności gospodarczej są bardzo ambiwalentne. W opinii 39,1% badanych szkoły, do których uczęszczają badani nie przygotowują w odpowiedni sposób uczniów do prowadzenia działalności gospodarczej. Na taki odsetek wskazały się opinie *raczej nie* oraz *zdecydowanie nie*, które wymieniło odpowiednio 22,7% oraz 16,4%. Zdaniem 28,9% ankietowanych, szkoła w odpowiedni sposób wyposaża ucznia w wiedzę i umiejętności związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. Brak zdania w tym temacie wyraził blisko co trzeci uczestnik badania. Dokonując analizy struktury rozkładu odpowiedzi udzielonych przez uczniów okazuje się, że najlepiej do prowadzenia działalności gospodarczej przygotowują technika – 38,7% wskazań oraz zasadnicze szkoły zawodowe – 38,5%. Gorsze opinie dotyczące przygotowania uczniów przez szkoły do prowadzenia działalności gospodarczej uzyskały licea ogólnokształcące – 19,2% wskazań licealistów.

Rysunek 38. Czy uważa Pan/Pani, że szkoła, do której Pan/Pani uczęszcza, odpowiednio przygotowuje do prowadzenie własnej działalności gospodarczej?

Działania oczekiwane przez uczniów

Ostatnim elementem badań przeprowadzonych wśród uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych było poznanie oczekiwań młodych osób w stosunku do szeroko rozumianych władz – administracji publicznej. Uczestnicy badania wskazywali na zmiany, które są oczekiwane i konieczne do tego, by młode osoby nie musiały szukać pracy na emigracji. Pytanie to miało charakter otwarty każdy z badanych mógł wskazać dowolną odpowiedź, która została zaszeregowana do odpowiedniej kategorii odpowiedzi. Wśród najważniejszych postulatów przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych pojawiły się takie pomysły, jako remedium na powszechną emigrację zarobkową młodych osób:

Oczekiwania dotyczące działań władz centralnych:

- *Tworzenie nowych miejsc pracy przy wsparciu i partycypacji administracji publicznej.*
- *Tworzenie nowych miejsc pracy dla młodych osób.*
- *Zwiększenie płacy minimalnej.*
- *Zwiększenie wynagrodzeń w przedsiębiorstwach.*
- *Zmniejszenie pozapłatowych kosztów zatrudnienia pracownika.*
- *Obniżenie wieku emerytalnego – większa szansa na prace dla młodych osób.*

Oczekiwania dotyczące działań władz lokalnych w powiecie nyskim

- *Pozyskanie nowych inwestorów tworzących miejsca pracy w powiecie nyskim.*
- *Zwiększenie możliwości nabywania doświadczenia za pośrednictwem stażu zawodowego oraz praktyk. Zwiększenie środków finansowych na organizację takich instrumentów aktywizacyjnych w powiecie nyskim.*
- *Ułatwienia związane z rozpoczęciem własnej działalności gospodarczej.*
- *Wspieranie lokalnych przedsiębiorców małych i średnich firm.*

Oczekiwania w zakresie edukacji

- *Utworzenie studiów magisterskich w Nysie.*
- *Likwidacja kierunków studiów, które nie dają szans na zatrudnienie.*
- *Szkolenia i kursy z zakresu aktywnego poszukiwania pracy wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych.*
- *Szkolenia i kursy z zarządzania oraz podstaw przedsiębiorczości wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych.*
- *Organizacja szkoleń zawodowych w szkołach.*
- *Płatne praktyki dla uczniów szkół średnich w weekendy.*
- *Większa liczba bezpłatnych lekcji języka angielskiego i języka niemieckiego.*
- *Większa ilość kierunków w technikum.*
- *Pomoc w wybraniu ścieżki zawodowo – edukacyjnej.*

Oczekiwania dotyczące działań instytucji rynku pracy

- *Organizacja targów pracy.*
- *Większa liczba dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej.*
- *Analiza zapotrzebowania pracodawców na kwalifikacje na lokalnym rynku pracy.*

Podsumowanie i wnioski

Przedstawione w niniejszym raporcie dane są bardzo ważnym źródłem wiedzy dotyczącym planowanych działań, które podejmować będą w niedalekiej przyszłości absolwenci ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych na terenie powiatu nyskiego. W raporcie zaprezentowano informacje na temat planów edukacyjno – zawodowych, aspiracji życiowych, oczekiwań związanych z rozwojem zawodowym i edukacyjnym młodych osób. Ogólne dane poddano szczegółowej analizie w taki sposób, aby pozyskać i porównać odpowiedzi udzielone przez przedstawicieli wszystkich typów szkół ponadgimnazjalnych w powiecie nyskim. W taki sposób uzyskano pełny obraz planów zawodowych i oczekiwań uczniów z uwzględnieniem danego typu szkoły, do której uczęszczają uczniowie. W raporcie znajdują się także odwołania do wyników badań przeprowadzonych wśród uczniów w 2013 roku, co pozwoli na zaobserwowanie zmian zachowań i postaw przyszłych absolwentów. Pogłębione badania i analizy mają duże znaczenie ze względu na swą aktualność - zostały przeprowadzone na kilka miesięcy przed ukończeniem szkoły przez ankietowanych uczniów. Wyniki badań jednoznacznie wskazują, że zapewnienie pomocy uczniom ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych, zwłaszcza tym, którzy nie zamierzają kontynuować nauki wydaje się być koniecznością w kontekście bardzo trudnej sytuacji młodych osób na rynku pracy. Na podstawie wyników badania można wprowadzić odpowiednie działania, które będą wspierać młode osoby w planowaniu dalszej kariery zawodowo – edukacyjnej oraz dostosują instrumenty wsparcia do oczekiwań młodych osób wkraczających na rynek pracy. Poniżej przedstawiono najważniejsze wnioski, które powstały na podstawie przeprowadzonych szczegółowych badań planów zawodowych i oczekiwań uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych.

1. Motywy wyboru szkoły i zadowolenie z decyzji o wyborze szkoły.

Zdecydowana większość uczniów szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego jest zadowolonych z wyboru szkoły do której obecnie uczęszcza. Pozytywne opinie wskazało aż 72,7% badanych uczniów. Uczniowie decydując się na edukację w danym typie szkoły ponadgimnazjalnej kierowali się często odmiennymi motywacjami. Dla respondentów kształcących się w liceach ogólnokształcących, w odróżnieniu od przedstawicieli innych typów szkół najważniejsze znaczenie w wyborze szkoły odgrywa przede wszystkim: dobra

lokalizacja szkoły – 46,5% wskazań, opinia znajomych, kolegów – 34,6%, poziom nauczania – 29,8%, prestiż szkoły – 20,8% oraz większe szanse dostania się na studia po szkole – 19,6%. Dla uczniów zasadniczych szkół zawodowych ważniejszymi czynnikami wyboru szkoły są: perspektywy pracy po ukończeniu szkoły – 29,5% oraz możliwość bezpłatnej nauki – 20,0%. Natomiast dla uczniów techników ważniejsze, niż dla uczniów innych typów szkół znaczenia odgrywają takie aspekty jak: zainteresowania – 27,5%, interesujący kierunek lub specjalność – 35,6%, perspektywy praktyk zawodowych – 13,1% oraz możliwość zdobycia zawodu – 44,4%.

2. Edukacja w szkole a przygotowanie zawodowe - jakość zajęć praktycznych.

Według danych prawie połowa ankietowanych uczniów - 48,6% uważa, że szkoła do której uczęszczają w odpowiedni sposób przygotowuje uczniów i przyszłych absolwentów do podjęcia zatrudniania i poruszania się na rynku pracy. W opinii uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z powiatu nyskiego to licea ogólnokształcące najgorzej przygotowują do podjęcia zatrudnienia. Wyżej ten aspekt ocenili uczniowie techników i zasadniczych szkół zawodowych. Przydatność praktyk zawodowych wyżej oceniają uczniowie zasadniczych szkół zawodowych niż techników. Według danych 44,7% uczniów ostatnich klas zasadniczych szkół zawodowych wysoko lub bardzo wysoko ocenia efektywność praktycznego nabywania umiejętności zawodowych. Pozytywne oceny wskazane przez uczniów kształcących się w technikach wyniosły 39,3% ogółu wskazań.

3. Plany po zakończeniu edukacji w szkole ponadgimnazjalnej.

Zdecydowana większość uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego – 61,6% planuje kontynuować naukę po zakończeniu szkoły. Podjęcie pracy po zakończeniu nauki w obecnej szkole deklaruje 26,1% ogółu uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z powiatu nyskiego biorących udział w badaniu. Blisko co dziesiąty uczestnik badania nie ma jeszcze sprecyzowanych planów edukacyjno – zawodowych. Warto także odnotować, iż w porównaniu z danymi z 2013 roku zmniejszył się o 5,1% odsetek uczniów planujących kontynuowanie nauki oraz zwiększył się o 5,7% odsetek uczniów zamierzających podjąć pracę po zakończeniu obecnej szkoły.

4. Plany związane z kontynuowaniem edukacji, mobilność edukacyjna przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych.

Wśród uczniów zamierzających kontynuować naukę zdecydowanie dominują kobiety – 70,4%. Odsetek mężczyzn zamierzających dalej kształcić się wynosił – 52,5%. Dalszą naukę planuje zdecydowana większość uczniów liceów ogólnokształcących – 77,6%. Odsetek ankietowanych planujących kontynuowanie nauki był niższy w przypadku uczniów techników – 48,4% oraz zasadniczych szkół zawodowych – 44,4% spośród wszystkich przyszłych absolwentów tego typu szkoły. W porównaniu do danych z 2013 roku należy odnotować zmniejszenie zainteresowania kontynuowaniem nauki wśród uczniów liceów ogólnokształcących. Regresja wyniosła w tym przypadku 9,2%. Zmniejszyło się także o 1,0% zainteresowanie kontynuowaniem nauki wśród ankietowanych uczących się technikach.

Zdecydowana większość uczniów chce kontynuować naukę w ramach studiów wyższych, w tym blisko co piąty badany chciałby studiować kierunki techniczne. Znaczący odsetek badanych 15,7% chciałby podjąć naukę na kierunkach społecznych, a 14,9% zamierza studiować nauki humanistyczne. Według danych 13,4% respondentów zamierza studiować nauki ekonomiczne. Warto zwrócić uwagę, iż znaczna część badanych planuje kontynuować naukę w innej formie niż studia wyższe. Podnosić kwalifikacje na kursach i szkoleniach zamierza – 11,9% badanych, natomiast naukę w szkole policealnej chce podjąć 7,8% respondentów. Nauki ścisłe cieszą się zainteresowaniem 11,3% ankietowanych. Studiowaniem na kierunkach przyrodniczych zainteresowana jest co dziesiąta osoba uczestnicząca w badaniu. Studiować na innym profilu (medyczne, turystyczne, wychowania fizycznego, rolnicze oraz wojskowe) zamierza 8,4% respondentów, natomiast 7,8% uczniów ostatnich klas ze szkół ponadgimnazjalnych wybierze szkołę uzupełniającą.

Według danych wynika, że większość przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych (szczególnie uczniowie liceów ogólnokształcących oraz techników) opuści powiat nyski w celu kontynuowania edukacji. Największy odsetek uczniów, którzy zamierzają kontynuować naukę po zakończeniu szkoły – 55,7% chce kształcić się dalej w innym województwie niż województwo opolskie. Plany dalszej edukacji w powiecie nyskim oraz w województwie opolskim zadeklarował podobny odsetek badanych odpowiednio 21,8% oraz 21,5%. Po zakończeniu szkoły ponadgimnazjalnej – 1,0% respondentów zamierza podjąć naukę w innym kraju.

5. Plany zawodowe uczniów niezamierzających kontynuować edukacji

Wśród respondentów planujących rozpocząć pracę zawodową zdecydowanie dominują mężczyźni – 35,9%. Według danych 15,8% kobiet zamierza podjąć pracę po zakończeniu obecnej szkoły. Pracę zawodową zamierza rozpocząć 41,9% uczniów zasadniczych szkół zawodowych oraz 37,9% uczniów techników. Odsetek uczniów liceów, którzy zamierzają rozpocząć pracę zarobkową po zakończeniu szkoły wyniósł 11,0%. Ponad połowa – łącznie 57,1% przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego, chcących podjąć pracę zarobkową po zakończeniu edukacji opuści powiat nyski w celu podjęcia zatrudnienia. Największy odsetek badanych uczniów – 39,1% chce podjąć pracę za granicą. Więcej niż co piąty respondent – 21,7% nie wie jeszcze, gdzie będzie poszukiwać zatrudnienia. W miejscu obecnego zamieszkania zatrudnienia poszukiwać będzie 10,9% uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego. Taki sam odsetek respondentów - 10,3% zamierza poszukiwać zatrudnienia w innej miejscowości, ale w obrębie powiatu nyskiego oraz w województwie opolskim. W porównaniu do danych z 2013 roku należy zwrócić uwagę, iż odsetek uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych planujących poszukiwać pracy poza granicami kraju wzrósł aż o 14,1%.

6. Doświadczenia zawodowe uczniów szkół ponadgimnazjalnych

Bardzo pozytywnym wnioskiem wynikającym z badań jest duży odsetek uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych, którzy pomimo młodego wieku posiadają już pierwsze doświadczenia zawodowe. Według danych 65,9% uczniów szkół ponadgimnazjalnych z powiatu nyskiego pracowało zarobkowo. W porównaniu do badań przeprowadzonych w roku ubiegłym nieznacznie – o 5,4% zmniejszył się odsetek ankietowanych posiadających doświadczenie zawodowe. Według danych większy odsetek mężczyzn, posiada pierwsze doświadczenia związane z pracą zarobkową – 65,2%. Odsetek kobiet, które podjęły pierwszą pracę zarobkową był niższy o 6,1%. Największe doświadczenie zawodowe posiadają przyszli absolwenci techników. Według danych aż 75,6% spośród wszystkich uczniów tego typu szkoły ma już pierwsze doświadczenia związane z pracą zarobkową. Według danych odsetek uczniów zasadniczych szkół zawodowych, którzy podejmowali już pracę zarobkową wynosił 68,4%. Najmniejsze doświadczenie zawodowe posiadają uczniowie liceów ogólnokształcących.

7. Planowane działania podejmowane w sytuacji braku możliwości zatrudnienia

Jak wykazały analizy, co trzeci absolwent szkół ponadgimnazjalnych z powiatu nyskiego planuje wyjechać za granicę w celu poszukiwania zatrudnienia. Chęć dalszego dokończania się w przypadku braku zatrudnienia na lokalnym rynku pracy wskazało – 25,9% badanych. Część przyszłych absolwentów – 11,7% w przypadku trudności ze znalezieniem pracy na lokalnym rynku pracy rozważać będzie założenie własnej działalności gospodarczej. Co dziesiąta badana osoba nie wie jeszcze co by zrobiła w sytuacji trudności ze znalezieniem pracy. Odsetek osób skłonnych zmienić zawód lub podjąć pracę poniżej własnych kwalifikacji wynosił 5,4%. Migrację zawodową do innej miejscowości lub innego województwa rozważa 5,0% badanych, natomiast 4,8% badanych w przypadku braku zatrudnienia zdecydowałby się na zarejestrowanie w Powiatowym Urzędzie Pracy w Nysie, jako osoba bezrobotna. Wyjazd za granicę w przypadku braku możliwości zatrudnienia na terenie powiatu nyskiego planują głównie uczniowie zasadniczych szkół zawodowych - aż 45,7% badanych. Taką decyzję podjęłoby 32,2% uczniów techników oraz 29,7% uczniów liceów ogólnokształcących. Planowany kierunek emigracji w poszukiwaniu zatrudnienia to głównie: Niemcy – 27,3% wskazań, Holandia 23,9% oraz Anglia 22,2% ogólnej liczby wskazań. Dalszą nauką, dokończaniem się, podnoszeniem kwalifikacji poprzez partycypację w kursach i szkoleniach najbardziej zainteresowani są uczniowie liceów ogólnokształcących – 27,6%. Założeniem własnej działalności gospodarczej oraz podjęciem pracy w innej miejscowości lub innym województwie zainteresowani są najbardziej uczniowie techników oraz uczniowie liceów ogólnokształcących. Warto także zauważyć, iż wśród uczniów liceów oraz techników odnotowano największy odsetek osób, które nie wiedzą jakie działania podjąć w momencie napotkania barier w uzyskaniu zatrudnienia

8. Ocena własnych kompetencji w zakresie poszukiwania zatrudnienia

Ponad połowa uczniów szkół ponadgimnazjalnych – 51,6% ocenia przeciętnie swoje szanse na zatrudnienie w odniesieniu do własnych kwalifikacji zawodowych. Problemy w poszukiwaniu zatrudnienia na podstawie posiadanych kompetencji zawodowych wskazało łącznie 27,4% badanych respondentów. Odsetek uczniów szkół ponadgimnazjalnych, którzy postrzegają wysoko swoje szanse na zatrudnienie wynosił łącznie 21,0%. Ocena szans na rynku pracy przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych z powiatu nyskiego jest

niemal identyczna jak w badaniu przeprowadzonym w 2013 roku. Ocena własnych szans na rynku pracy, jest często uzależniona od rodzaju szkoły ponadgimnazjalnej, do której uczęszczają uczniowie. Według danych najniżej swoje obecne kompetencje zawodowe w kontekście rynku pracy postrzegają uczniowie liceów – 33,5% wskazań negatywnych. Według danych łącznie 41,9% uczniów szkół ponadgimnazjalnych posiada wiedzę dotyczącą aktywnego poszukiwania pracy. Wiedzę na temat rynku pracy i aktywnego poszukiwania zatrudnienia posiada 51,8% uczniów techników, 49,4% uczniów zasadniczych szkół zawodowych oraz 31,8% uczniów liceów ogólnokształcących. Zdecydowana większość uczniów szkół ponadgimnazjalnych posiada wyżej wymienione umiejętności. Zdecydowanie największy odsetek badanych – 86,2% uważa, że potrafi napisać życiorys, 81,0% list motywacyjny, 76,8% zaprezentować się podczas rozmowy kwalifikacyjnej, natomiast 67,9% wykonać zadanie praktyczne związane z zawodem. Uczniowie bardzo wysoko oceniają własne kwalifikacje związane z poszukiwaniem pracy. Każda z ocenianych kompetencji – umiejętności uzyskała zdecydowaną większość wskazań. Zdecydowana większość przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego – 84,4% potrafi posługiwać się przynajmniej jednym językiem obcym. Największy odsetek ankietowanych znających co najmniej jeden język obcy odnotowano wśród uczniów liceów ogólnokształcących – 88,7% oraz uczniów techników – 85,0%. Mniejszą znajomością języków obcych charakteryzują się uczniowie ostatnich klas zasadniczych szkół zawodowych – 69,9%. Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych biorący udział w badaniu znają przede wszystkim język angielski – 73,2% wskazań oraz język niemiecki - 29,6% wskazań. Z usług doradztwa zawodowego lub z innych źródeł wsparcia w planowaniu rozwoju swojej kariery zawodowej korzysta bardzo niewielki odsetek badanych – 5,7%.

9. Oczekiwania i możliwości dotyczące przyszłej pracy.

Uczniowie ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego chcą pracować w pełnym wymiarze czasu pracy. Taką opinię wyraziło aż 79,0% badanych. Według danych uczniowie liceów ogólnokształcących w większym stopniu niż przedstawiciele innych szkół chcieliby pracować w takich branżach jak: ochrona zdrowia i opieka socjalna, obsługa nieruchomości, wynajem i działalność związana z prowadzeniem interesów, instytucje – (Urzędy Miasta, Gminy, jednostki samorządowe) oraz edukacja. Uczniowie zasadniczych szkół zawodowych chcieliby pracować w takich branżach jak: budownictwo, handel hurtowy, detaliczny i naprawy oraz transport, gospodarka magazynowa

i łączność. Natomiast uczniowie techników w większym stopniu niż uczniowie pozostałych szkół w takich branżach jak: działalność produkcyjna oraz hotele i restauracje. Przeciętne, miesięczne wynagrodzenie netto, jakiego oczekują uczniowie szkół ponadgimnazjalnych powiatu nyskiego wynosi aż 2 993 zł, co ukazuje zupełny brak świadomości uczniów na temat realnej sytuacji na rynku pracy.

10. Zainteresowanie uczestnictwem w programach umożliwiających nabycie doświadczenia zawodowego.

Uczniowie ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych są w dużym stopniu zainteresowani uczestnictwem w stażu zawodowym. W takim programie chciałoby uczestniczyć aż 87,0% badanych, w tym niemal wszyscy uczniowie zasadniczych szkół zawodowych - 92,8%, 87,5% uczniów techników oraz 81,2% uczniów liceów ogólnokształcących. W bezpłatnych praktykach skłonnych byłoby uczestniczyć 51,0% respondentów, w tym w 55,5% uczniów liceów, 38,7% uczniów techników oraz 27,7% uczniów zasadniczych szkół zawodowych. Na udział w wolontariacie zgodziłoby się 50,7% badanych. W wolontariacie chce brać udział - 54,7% uczniów liceów, 38,1% uczniów techników oraz 30,1% uczniów zasadniczych szkół zawodowych. Dla przypomnienia należy zwrócić uwagę, że w 2013 roku zainteresowanie poszczególnymi formami umożliwiającymi zdobycie doświadczenia zawodowego było mniejsze. W stażach zawodowych chciało uczestniczyć 80,1% badanych, w bezpłatnych praktykach – 40,3% badanych, natomiast w wolontariacie – 33,6%.

Spis wykresów:

Rysunek 1. Struktura badanej próby – płeć respondentów. (N=500, w %)	14
Rysunek 2. Struktura badanej próby – rodzaj szkoły. (N=500, w %)	14
Rysunek 3. Struktura badanej próby – miejsce zamieszkania respondentów (obszar miejski, wiejski) (N=500, w %)	15
Rysunek 4. Struktura badanej próby – miejsce zamieszkania respondentów. (N=500, w %)	16
Rysunek 5. Struktura respondentów – ze względu na poziom wykształcenia rodziców. (N=500, w %)	17
Rysunek 6. Czy jest Pani/Pan zadowolona/y z wyboru szkoły, do której Pan/Pani uczęszcza?	18
Rysunek 7. Co zadecydowało o wybraniu przez Panią/Pana szkoły, do której teraz uczęszcza?	20
Rysunek 8. Czy uważa Pani/Pan, że szkoła, do której Pan/Pani uczęszcza odpowiednio przygotowuje do podjęcia zatrudnienia?	22
Rysunek 9. Czy brał(a) Pani/Pan udział w zajęciach praktycznych lub praktykach zawodowych organizowanych przez szkołę?	23
Rysunek 10. Jak ocenia Pan/Pani przydatność praktyk w dalszej karierze zawodowej?	24
Rysunek 11. Proszę powiedzieć, jakie są Pani/Pana dalsze plany po zakończeniu nauki w obecnej szkole?	25
Rysunek 12. Plany, kontynuowania nauki z uwzględnieniem typu szkoły.	26
Rysunek 13. W jakiej formie zamierza Pani/Pan kształcić się dalej?	27
Rysunek 14. Gdzie zamierza Pani/Pan kontynuować naukę?	27
Rysunek 15. Mobilność edukacyjna z uwzględnieniem typu szkoły.	28
Rysunek 16. Dlaczego nie zamierza Pani/Pan kontynuować nauki?	29
Rysunek 17. Gdzie zamierza Pani/Pan podjąć pracę?	30
Rysunek 18. Czy zaczęła/zaczął Pani/Pan szukać stałej pracy?	30
Rysunek 19. W jaki sposób poszukiwała/poszukiwał Pan/Pani pracy?	31
Rysunek 20. Proszę powiedzieć, czy będzie Pani/Pani poszukiwać pracy w zawodzie, którego uczy się Pani/Pan w szkole?	31
Rysunek 21. Czy pracował/a Pani/Pan kiedykolwiek zarobkowo?	32
Rysunek 22. Praca zarobkowa uczniów według płci.	32
Rysunek 23. Praca zarobkowa uczniów według typu szkoły.	33
Rysunek 24. Czy kiedykolwiek rozważał/a Pani/Pan w swoich planach wyjazd zarobkowy za granicę?	34
Rysunek 25. Czy byłby Pan/Pani skłonny/a do podjęcia pracy poza powiatem, województwem gdyby poza gwarancją odpowiedniej pracy miał Pan/Pani zapewnioną pomoc doradczą, mieszkanie?	35
Rysunek 26. Gdyby miał/a Pani/Pan w przyszłości problemy ze znalezieniem pracy, to co by Pani/Pan zrobił/a?	36
Rysunek 27. Jak ocenia Pani/Pan obecnie swoje szanse na rynku pracy – szanse na znalezienie pracy.	39
Rysunek 28. Ocena szans na znalezienie pracy z uwzględnieniem typu szkoły.	39
Rysunek 29. W jakim wymiarze czasu pracy, chciał(a)by Pan/Pani pracować?	40
Rysunek 30. W jakiej branży chciał(a)by Pani/Pan pracować?	41

Rysunek 31. Ocena kwalifikacji i umiejętności związanych z poszukiwaniem pracy.....	43
Rysunek 32. Czy zna Pan(i) jakiś język obcy w takim stopniu, by porozumieć się z obcokrajowcami?44	
Rysunek 33. Jaki zna Pani/Pan język umożliwiający swobodną komunikację?	44
Rysunek 34. Czy korzystał/a Pani/Pan z pomocy doradcy zawodowego lub innej osoby instytucji w planowaniu rozwoju swojej kariery zawodowej?.....	46
Rysunek 35. Czy w trakcie nauki korzystał(a) Pan(i) z dodatkowych, nieobowiązkowych form nabywania wiedzy, umiejętności, kwalifikacji?	47
Rysunek 36. Czy w celu zdobycia doświadczenia zawodowego byłaby/byłby Pani/Pan zainteresowana/y uczestnictwem w:	48
Rysunek 37. Czy posiada Pani/ Pan wiedzę na temat aktywnego poszukiwania pracy?.....	48
Rysunek 38. Czy uważa Pan/Pani, że szkoła, do której Pan/Pani uczęszcza, odpowiednio przygotowuje do prowadzenie własnej działalności gospodarczej?.....	49

Spis tabel:

Tabela 1. Dobór próby N=500.....	7
Tabela 2. Liczba uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych w powiecie nyskim w roku szkolnym 2012/2013 (źródło: opracowanie własne)	9
Tabela 3. Liczba uczniów kończących naukę w zawodzie. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych SIO).....	11
Tabela 4. Współczynnik skolaryzacji netto w Polsce, województwie opolskim oraz podregionie nyskim. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS).....	13
Tabela 5. Współczynnik skolaryzacji netto w podregionie nyskim w latach 2007 - 2012. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS).....	13
Tabela 6. Struktura badanej próby – rodzaj szkoły i płeć.....	15
Tabela 7. Wykształcenie rodziców z uwzględnieniem typów szkół, do których uczęszczają respondenci.	17
Tabela 8. Determinanty wyboru szkoły, porównanie z wynikami badań z 2013 roku.	20
Tabela 9. Motywy wyboru szkoły z uwzględnieniem typu szkoły.....	21
Tabela 10. Kierunki rozważanej emigracji zarobkowej.	34
Tabela 11. Planowane działania w sytuacji braku możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy według płci.....	37
Tabela 12. Planowane działania w sytuacji braku możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy z uwzględnieniem typu szkoły.	37
Tabela 13. Planowane działania w sytuacji braku możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy z uwzględnieniem miejsca zamieszkania.....	38
Tabela 14. Zainteresowanie uczniów pracą w poszczególnych branżach z podziałem na typ szkoły ponadgimnazjalnej.....	42